

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 6, årgang 76

www.universitas.no

torsdag 17. februar 2022

STUDIELIV PÅ KREDITT

Nesten 1 av 3 studenter har brukt kredittkort eller forbrukslån for å få endene til å møtes.

Journalistikkstudent Hege (28) har havnet i gjeldsspiral.

Nyhet s. 4-5

**Ellevill inflasjon i Tyrkia:
Studenter brenner
plast for å holde
varmen**

Utenriks s. 18-21

**Hana (25) nektet å betale
95.000 kroner for et tilbud
hun aldri har brukt**

**SKOLEN TAR
SAKEN TIL
RETTEN**

Nyhet s. 8-10

**HER FINNER DU
BYENS BESTE (OG
VERSTE) NATTMAT**

Anmeldelser s. 26-27

**OSLOMETS
NYE REKTOR**

**Om jobben, forfatterkarrieren,
studietiden**

...og reisen til Nepal

Nyhet s. 16-17

MENINGER

Redaktør: **Endre Ugelstad Aas**
endreuas@gmail.com 901 95 375

Nyhetsleder: **Live Tronstad**
livetronstad@gmail.com 412 81 039

Fotosjef: **Charlotte Frde Skomsøy**

Desksjef: **Sofie Martesdatter Granberg**

Nettredaktør: **Solfrid Skaret**

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

Leder

Kredittmareritt

Lukas utgave av Universitas kan du lese om journaliststudent Hege Lianne Williams som de siste fem årene har måttet finansiere studiehverdagen med kredittkort. Som 40 prosent arbeidsufør har hun ikke hatt samme mulighet til å jobbe deltid som mange andre studenter. Da er det ikke enkelt å håndtere hovedstadens skyhøye leiepriser. Nå befinner hun seg i en gjeldsspiral det kan ta lang tid å komme ut av.

Williams er imidlertid langt fra alene om å pådra seg kredittkortgjeld gjennom studietiden. I en fersk undersøkelse som Sentio har gjort for NSO og Universitas kommer det frem at nesten en av tre studenter har brukt kredittkort eller tatt opp forbrukslån for å dekke basisutgifter i løpet av studietiden. Ingen grunn til å heve øyebrynene av dette, ville nok noen mene. Tross alt er det ikke uvanlig å trekke frem mastercardet i dagene før månedslønnen tikker inn. Men når husleien krever brorparten av studiestøtten og de få tusenlappene fra deltidsjobben så vidt holder til å dekke et mobilabonnement og diverse pastamiddager, slik den harde realiteten er for mange studenter, vokser fort kredittkortregningene for hver måned som går. Da havner man fort i en vanskelig situasjon.

Universitas har over lengre tid skrevet om studenter som knapt har råd til å unne seg en øl eller på byen eller et rundstykke på en kafé. Andre har måttet låne penger fra foreldre for å dekke et tannlegebesøk. Selv med inntekten fra studielånet og noen timer deltidsjobbing i uka, lever de fleste norske studenter langt under EUs fattigdomsgrense på 247.000 kroner i året. Nå har aldri studietilværelsen vært noen økonomisk dans på roser. Men når pengene går på verdigheten løs, er det grunn til å stille spørsmål ved om studiestøtten er for lav i utgangspunktet.

En økning til 1,5 G har lenge vært et tydelig krav fra en samlet studentbevegelse. Det skjer nok neppe i inneværende regjeringperiode. Men faren for at studenter kan havne i en gjeldsspiral før de i det hele tatt har begynt å betale ned på studielånet, burde være et tydelig varsku til en regjering som – på papiret – har gått til valg på å styrke studentenes kjøpekraft. – Norske studenter ikke har det de trenger for å få hverdagen til å gå rundt, sier NSO-leder Tuva Todnem lund til Universitas denne uken. Da bør de slippe å få mareritt av Hallgeir Kvadsheims budsjett-tavle, hvis de mot slutten av måneden er nødt til å dra frem kredittkortet.

Universitas korrigerer

Universitas ønsker å korrigere feilinformasjon i artikkelen «UiO har vedtatt klimastrategi – XR demonstrerer: – Har blitt helt utvannet», som var på trykk i avisen 10. februar 2022.

Det stemmer ikke at Extinction Rebellion (XR) har rettet krav om at UiO skal fjerne prosjekter som ikke er bærekraftige, slik det fremkom i artikkelen.

XR har heller ikke rettet krav om kjøttforbud i kantinene på UiO, som driftes av SiO. XR har rettet krav om kjøttforbud til UiO og arrangementer i regi av universitetet.

Universitas beklager feilen.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Student-samskipnaden SiO. Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Jone Trøvåg**
j.v.trovag@universitas.no 91 57 39 67

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Nok er nok. Jeg er dritt lei dette forbanna spørsmålet.

Slutt å spørre meg hva jeg skal bli

Kommentar

Vegard Møller,
gravesjef i Universitas

Hvorfor det, spør du?

Fordi spørsmålet forutsetter at jeg er det jeg gjør for å tjene penger, at det er begrenset til én ting, og at livet har målstrek jeg kan krysse.

Alt det der er feil. Jeg skjønner at jeg nå fremstår som kjedelig å prate med på fest, men jeg kan forsikre deg om at det er *helt riktig*, men også fullstendig irrelevant.

La meg forklare.

Den første forutsetningen er at jeg er det jeg gjør for å tjene penger. Det er åpenbart feil! Du er det du gjør, men det du gjør er så mye mer enn det du gjør for å tjene penger. Spørsmålet «hva skal du bli?», i likhet med den gode gamle styggedommen av et spørsmål «hva driver du med?», tar enkelt og greit ikke høyde for at mange legger mesteparten av sin identitet i hobbyer, frivillig arbeid og andre aktiviteter man tjener lite til ingen penger på.

For ingen av oss lever vel egentlig av våre lidenskaper? Til og med Knausgård må gjøre møy-sommelig redigeringsarbeid. Vårt arbeid er i beste fall et slags kompromiss mellom hva vi ønsker, og hva vi realistisk sett kan tjene penger på. På motsatt ende av Knausgård finner du folk som gjør hva de kan tåle for å tjene til livets opphold. Vi to ender trolig opp et sted på det spekteret.

Og så lenge et mindretall har en jobb der de-

res innerste vesen kommer til uttrykk, vil det for mange forbli angstfremkallende å bli spurt hva de driver med, eller hva de skal bli, på en måte som er tilnærmet synonymt med spørsmålet «hvem er du?». Du setter dem i en posisjon der de tvinges til å fortelle deg hvor skuffende de er i dine øyne, og det er nok ekstra leit i en by som Oslo, der det av og til kan virke som om to av tre jobber betyr at du er mislykket. Ikke skyt budbringeren!

Den andre forutsetningen er at du skal gjøre én ting for alltid. Denne *ene* tingen skal helst bestemmes tidlig, og helst *aldri* endres på. Seriøst, folkens? For det første er det gammeldags og urealistisk å tenke at de fleste av oss skal og vil gjøre én ting

for alltid. For det andre er det for mange umulig å vite på forhånd hva de skal gjøre. Det er nemlig unektelig sant at folk kan og vil lykkes i varierende grad, slik en terning vil lande på forskjellige sider, og derfor er det eneste rasjonelle for mange av oss å være åpne for flere muligheter. Og for det tredje: Hvorfor skal vårt primære mål i livet være én spesifikk stilling? La oss si ditt mål faktisk er å bli skjønnlitterær forfatter, ferdig snakka.

Hvorfor det?

Jeg venter.

Poenget mitt her er at hvis du må forklare hvorfor du vil bli det du vil bli, er det ikke det du vil bli som er poenget. Du kan få lese den setningen på nytt. Her er den neste: Kanskje vil du gjøre noe meningsfylt? Kanskje vil du gjøre deg selv lykkelig? Kanskje vil du rett og slett gjøre verden litt skjønnere?

I så fall bør *det* være målet. Hvis du opp-

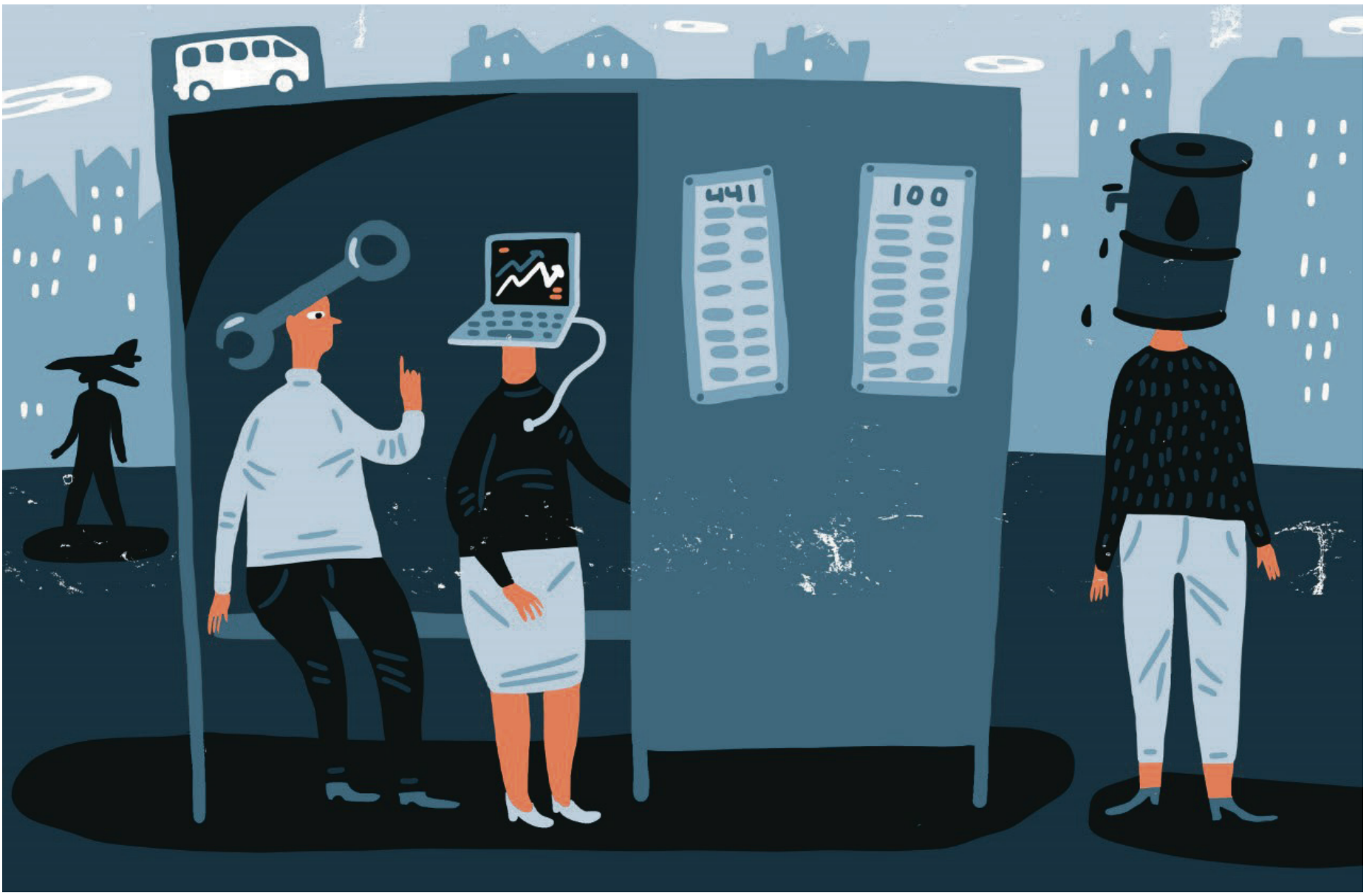
Arkivaren

RETRO TILDEKKING

Athletica er i hardt vær denne veka etter ei forvisning frå eit treningssenter grunna påkledding som ikkje følgte retningslinjene deira. Viss skjule-mage-regelen gjeld for symjebassenget òg, kan du hente tips frå «Camillas kolleksjon» frå magasinet til Universitas i 2009. Arva symjeklode blei til ei fotoseanse der ein kunne få inspirasjon til «glamorøs pin-up» og etterlikningar av Brigitte Bardot.

Universitas magasin, 23. mai 2009

ILLUSTRASJON: ØVIND HOVLAND

dager at noe annet bedre kan hjelpe deg å oppnå det målet, bytter du jobb. Jobben er ikke målet, men et redskap på veien. Henger du med?

Et tredje og siste problematisk premiss for spørsmålet «hva skal du bli?» er at det finnes en målstrek du kan krysse. Som om livet er en reise der du ruller en stein opp et fjell, før du endelig kan sette deg ned og puste ut, stolt over å endelig ha klart det. Jeg synes mildt sagt synd på alle mennesker som må lære på den harde måten at steinen før eller senere ruller ned igjen. Det var ikke meningen å bli en amerikansk selvhjelpsguru på tampaen, men som *Boat Car Guy*

fra *Waking Life* sa: Tanken er å forbli i en tilstand av konstant avreise mens du alltid ankommer. Jeg skal ikke bli noe som helst. Jeg er allerede meg, og det skal jeg fortsette med, selv om hva det vil si å være meg er i kontinuerlig endring.

Men Vegard, jeg vil jo bare bli kjent med folk. Hvordan skal jeg starte en samtale fra nå av? Godt spørsmål, som om jeg skulle stilt det selv (slik jeg for øvrig gjorde). Jeg må dessverre skuffe deg hvis du forventer et fasit-svar. Jeg kan i beste fall tilby deg noen veloverveide forslag: Hva tenker du å gjøre like etter endt utdanning, gitt at alt går etter planen? Hvilke aktiviteter vil du si definerer deg som person? Hva ville du helst gjort, gitt at alle

materielle hensyn, som realitetene under nåværende nyliberal kapitalisme i det 21. århundre, tilsesettes?

Du ser hvor jeg går hen? Bare gå inn i alle nye interaksjoner med en åpenhet og nysgjerrighet som anerkjenner at folks virkelige liv er kompliserte, og nyanserte. Så takk for meg og snakkes senere. Nå har jeg i hvert fall endelig en lenke jeg kan sende folk når de stiller meg det forbanna spørsmålet. «Hva skal du bli?». Ingen verdens ting.

debatt@universitas.no

Historiske skråblikk av
Sofie «Falkeblikk» Flydal

PIZZATERAPI

Studiebarometeret viser kvart år kven som er dei minst nøgde studentane. I 2003 meldte Universitas at 27 prosent av psykologstudentane var plaga av depresjon og tungsinn, ifølgje ei undersøking frå Statistisk sentralbyrå i 1998. «De ønsker seg til psykologkontoret, men ender opp på feil side av bordet.» Og hva skulle milde tilstandene? Gratis pizza og fadderveke, sjølv sagt.

Universitas, 22. januar 2003

Øyeblikket

av Charlotte Førde Skomsøy

25 gradar celcius klokka 18:00: Berre 72 dagar til første sommarmånad.

UNIVERSITAS

TIPS OSS:
tips@universitas.no

UTTEGNERE:
Emilie Waldal
Frida Battne Lindland
Sivert Bjelland Sevstad
Sofie Martesdatter Granberg

DESKJOURNALIST:
Sofie Kristine Flydal

KORREKTURSJEF:
Harald Nordbø

Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

nyhetsredaktør: **Live Tronstad**
livetronstad@gmail.com 412 81 039

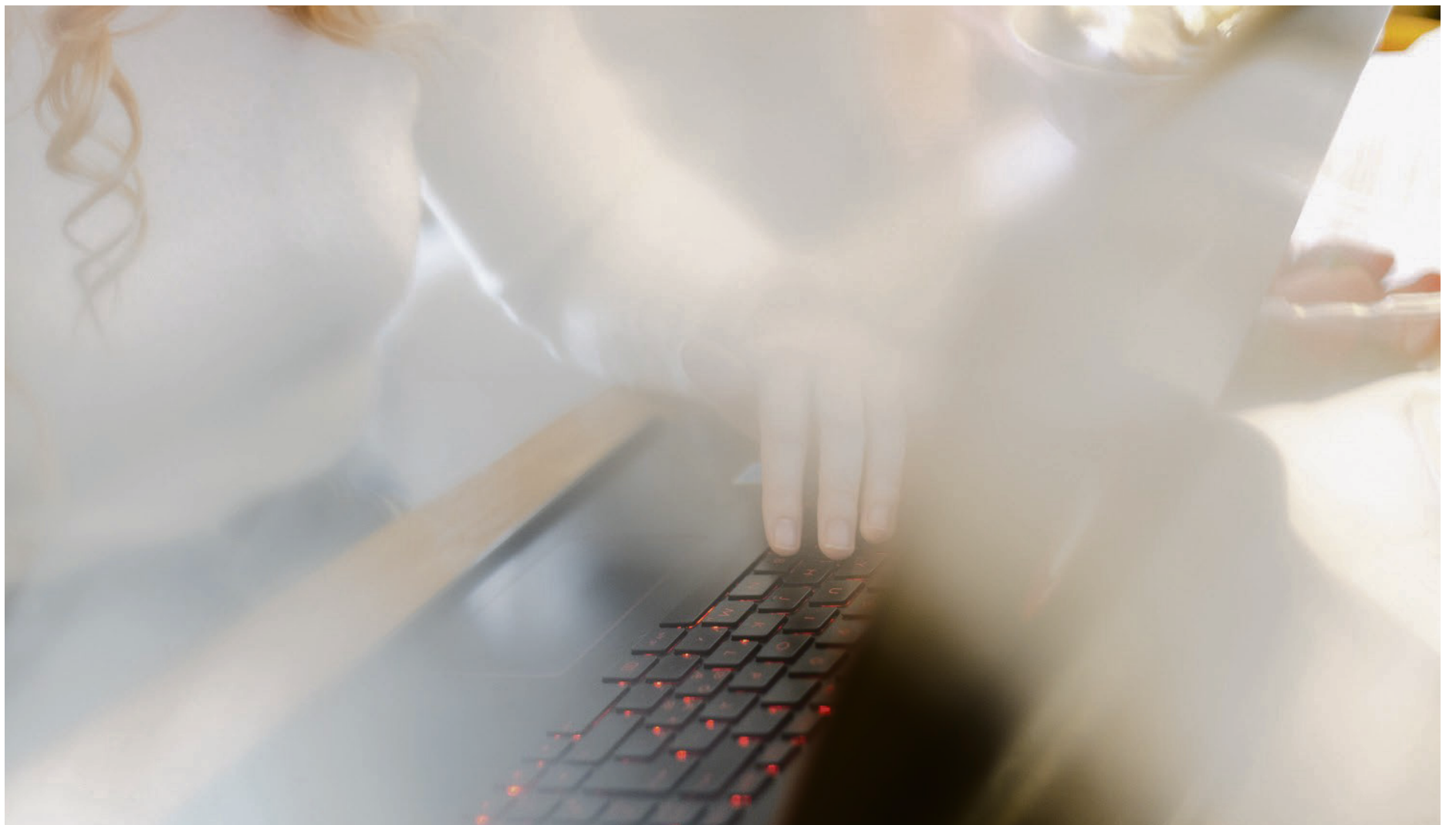
NYHET

UiO-dekan skal lede mangfoldskomiteé

Mangfold: Regjeringen har oppnevnt en ny komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning for perioden 2022–2025. Mandatet er å se nærmere på hvordan kjønn og sosial og etnisk bakgrunn påvirker overganger i forskerkarrieren. Komiteen skal ledes av Ragnhild Hennem. Hun er professor og dekan ved juridisk fakultet ved UiO,

og har tidligere vært viserektor ved samme universitet. Komiteen teller tolv personer med medlemmer fra blant annet NSO og Akademiet for yngre forskere. *EUA*

NESTEN ÉN AV TRE STUDENTER HAR HATT KREDITTKORT ELLER FO Hege (28) havnet i gjeldss

Flau: – Det har vært flaut å ikke ha råd til å betale egen mat, eller ikke kunne ta med noen ut på middag eller gjør noe gøy, sier journalistikkstudent Hege Lianne Williams (28).

Nesten en tredjedel av norske studenter har brukt forbrukslån eller kredittkort. Det bør man være forsiktig med, mener Jussbuss.

Cash

tekst Tord Magnus Dyrkorn
foto Sara Aarøen Lien

– Det har vært hardt. Rett og slett. Det sier journalistikkstudent Hege Lianne Williams (28) som de siste fem årene har brukt kredittkort for å finansiere daglige utgifter som student. Da hun og forloveden begynte å slite økonomisk, ble kredittkort en enkel løsning. Det skulle hun ikke ha gjort. Nå befinner Williams seg i en gjeldspirale som kommer til å bruke tid på å komme seg ut av.

– Jeg satt meg selv i en krise. Det var veldig lett å få kredittkort som student, men det er veldig vanskelig å få hjelp etterpå hvis du kommer i en økonomisk krise. Da er beskjeden at «nei, du er student, så da kan vi ikke tilby noe hjelp», forteller hun.

– Har vært flaut

For å forstå hvordan Williams havnet i den krisen hun nå er i, er vi nødt til å gå tilbake til høsten 2017. Hege leier privat en leilighet med forloveden på Majorstuen, og begynner som student på Høyskolen Kristiania, hvor hun skal studere grafisk design.

Williams er selv kun 40 prosent arbeidsfør og er dermed hindret fra å ha en deltidsjobb, slik som er vanlig for mange studenter. Hun forteller at leien stadig økes og at skolebøkene er dyre, men at forloveden er den som holder økonomien gående for de to. Når forloveden plutselig begynner å slite økonomisk selv, føler Williams at hun må finne en måte å bidra på.

– Ingen av oss har foreldre som kan bidra med noe særlig. Så jeg

tenkte «ja, jeg kan jo prøve å skaffe et kredittkort», sånn at jeg kunne bidra med min andel og sånn at vi hadde til mat på bordet. Jeg tenkte det var helt supert først, forteller hun, før hun også innrømmer:

– Jeg skjønte jo ganske fort at

Jeg tenkte først det var helt supert. Så skjønte jeg at det var dumt

Hege Lianne Williams, student

det var dumt.

Williams forteller at hun etter hvert skjønte at hun ikke kom til å klare å betjene kredittkortgjelden hun opparbeidet seg.

– Jeg har brukt tre forskjellige kredittkort og nå sitter jeg selvfølgelig i det. Jeg kom ikke ajour med nedbetalingene, så jeg sitter fortsatt med regninger og betaler skjorta,

dessverre, forteller hun.

Williams er tydelig fortvilet over situasjonen, og sier det også har gått ut over selvtilliten.

– Det har vært flaut å ikke ha råd til å betale egen mat, eller ikke gjøre noe gøy. Jeg har aldri noe til overs, og jeg har ikke kunnet spare én krone. Jeg har vært i minus hver eneste måned, forteller hun og er klar på at situasjonen er urettferdig:

– Jeg lever jo under fattigdomsgrensen i Norge. Og når prisene og husleien hele tiden går opp... hvordan skal jeg få råd til å leve?

Ikke alene

Williams er langt fra den eneste studenten som har påtatt seg kredittgjeld gjennom studietiden. En fersk undersøkelse som Sentio har gjort for NSO og Universitas viser at hele 28 prosent av studenter har brukt kredittkort eller tatt opp forbrukslån på et tidspunkt i studietiden, for å finansiere daglige utgifter. Samme undersøkelse viser

også at omtrent én av tre studenter svarer at de ikke kunne betalt en uventet utgift på 5000 kroner.

– Hva tenker du om at så mange har gjort som du har?

– Det er forferdelig og det skal ikke være nødvendig. Ikke alle har støtte fra foreldre, men uansett så skal det ikke være nødvendig for foreldre å måtte bidra. Så at så mange må ty til ekstralån, det er forfjævelig, svarer Williams.

Leder i Norsk studentorganisasjon (NSO) Tuva Todnem Lund har full sympati med Williams' historie:

– Jeg synes det er kjempetrist å høre om, og jeg håper det løser seg så snart som mulig for henne, sier hun.

Når studentlederen får presentert tallene fra Sentio-undersøkelsen, er hun ikke overrasket.

– Vi har jo sett tallene peke i denne retningen over lang tid. Så jeg kan dessverre ikke si at jeg er overrasket, sier hun og understreker:

– Dette er jo noe vi har snakket og advart politikerne om i lang tid.

På siste spinn

Lotteri: Spilleautomatene ved Universitetet på Island er under hardt press om dagen. Selv om universitetslotteriet har sikret lærestedet driftsinntekter i nærmere 90 år, viser en fersk gallupmåling at 86 prosent nå ønsker å fjerne maskinene. I tillegg har en matematikkprofessor samlet inn 300 underskrifter som ønsker å fjerne maskinene, melder Khrono. Det er ventet at jusstudent og medlem av Piratpartiet Lenya Rún vil ta opp saken i Alltinget 21. februar. Der håper hun å få støtte fra andre partier til å fjerne automatene for godt. **EUA**

Protester mot pensjonskutt

Ut i gatene: Tusenvis av universitetsansatte i Storbritannia gikk denne uken ut i streik. Bakgrunnen er misnøye med pensjonsordninger og dårlige arbeidsforhold. Fagforeningsleder Jo Grady sier til The Guardian at ansatte kan risikere pensjonskutt på opp mot 35 prosent. Nye aksjoner planlegges i løpet av de neste tre ukene. Så mange som 50.000 ansatte, fra 68 universiteter forventes å delta i protestene, som også har fått bred støtte blant studentene. **EUA**

RBRUKSLÅN: spiral

Gjeldsspiral: Student Hege Lianne Williams fikk kredittkort for fem år siden.

Vi fortsetter å gå i helt feil retning når studenter er nødt til å ta opp lån for å få hverdagen til å gå rundt.

– Når nesten en tredjedel av studentene er avhengig av kredittkort

Jeg mistet på en måte kontrollen

Hege Lianne Williams, student

eller forbrukslån, så burde alarmklokkene lyst rødt for lenge siden, tordner hun og fortsetter:

– Dette viser nok en gang at studiestøtten er altfor lav, og at norske studenter ikke har det de trenger for å få hverdagen til å gå rundt.

– Hva er løsningen på dette?

– Studiestøtten må økes og knyttes til 1,5 G, det er nødt til å skje. Studenter er en ekstra sårbar gruppe som blir rammet ekstra hardt når kriser først oppstår, og man må derfor se dem som en gruppe, det er det viktige, svarer Lund.

G står for grunnbeløpet i folketrygden, og er en sentral størrelse i norsk økonomi, som brukes for å

beregne blant annet pensjon, trygd og sykepenge. Grunnbeløpet ligger i dag på 106.399 kroner. En studiestøtte på 1,5 G ville i år vært på 159.598,5 kroner.

– Kan studentene bli flinkere til å ta vare på egen økonomi?

– Når det er såpass mange som er rammet av dette, og når vi vet at gjennomsnittsstudenten går i underskudd, så tenker jeg at dette er et problem som er utenfor studentenes kontroll.

Sjanseløst når man er student

Williams situasjon kan virke håpløs, og hun er tydelig på at det har påvirket henne. Likevel er hun fast bestemt på å komme seg ut av gjeldsspiralen.

– Jeg får ikke endene til å møtes nå, fordi jeg må betale så masse renter. Men jeg har, utrolig nok, fått til noen nedbetalingsplaner etter mye om og men, forteller hun og fortsetter:

– Så fort jeg kommer ut i fast jobb så skal jeg få betalt ned det. Det er førstepri.

– Du ser ikke enden på det før

du er ferdig som student?

– Ikke sjans, svarer hun kontant.

Det finnes hjelp

Jussbuss er en studentdrevet forening som gir juridisk bistand til studenter. Her kan studenter henvende seg for bistand i konkrete saker, men også få generelle råd og tips, blant annet i økonomiske spørsmål. De er klar på at det finnes hjelp for alt fra studenter som begynner å slite økonomisk, til de som er dypt nede i en gjeldsspiral.

– Det lureste å gjøre er å be om hjelp så tidlig som mulig for at man kan unngå at problemet vokser.

Det er hovedrådet til Anna Skaret Orskaug, som er medarbeider i Husleie- og gjeldsgruppen i Jussbuss. Hun deler mange gode råd til studenter som befinner seg i en gjeldsspiral, men også til de som vurderer å påta seg kredittgjeld.

Rådet for studenter som allerede har kredittgjeld, er å få oversikt over gjelden så raskt som mulig.

– Dette er spesielt viktig når man skylder til ulike kreditorer. Man må vite hvem man skylder penger. Da kan det være lurt å ringe eller sende brev til der man mistenker at man har krav, sier hun, for hun følger opp med neste råd:

– Få oversikt over egen økonomi sånn at du kan finne ut hvor mye man kan nedbetale på gjelden. Det er noe som kommer veldig godt med om man skal forsøke å forhandle med kreditorer.

Orskaug forteller at det absolutt er mulig å få på plass avtaler med kreditorerne, om man bare viser vilje til det.

– Man kan foreslå en nedbetalingsplan, en berostillelse av krav, rentefrys, betalingsutsettelse og lignende. Da er det veldig lurt å formidle til kreditorer at det er betalingsvnen, og ikke betalingsviljen, som er årsaken til at enkelte krav ikke har blitt betalt, forteller hun.

Til studenter som vurderer å bestille sitt første kredittkort eller ta opp forbrukslån på grunn av dårlig økonomi, er rådene krystallklare:

– Be om hjelp tidlig. Ta kontakt

Alarmklokkene burde lyst rødt for lenge siden

Tuva Todnem Lund, leder i NSO

med en økonomisk rådgiver, for eksempel hos Nav. Unngå at problemene vokser, sier hun, og legger til:

– Det er også alltid lurt å sette opp budsjett som er realistisk, både for de som har problemer, men også for å forebygge.

Om studenter likevel vurderer å påta seg kredittgjeld,

Nøkkeltall fra undersøkelsen

- + 28 prosent har brukt kredittkort eller forbrukslån som student for å dekke basisutgifter.
- + 32 prosent kunne ikke betalt en uforutsett utgift/regning på 5000 kroner.
- + 981 studenter svarte på undersøkelsen.
- + Undersøkelsen er gjennomført av Sentio på vegne av NSO og Universitas.
- + Feilmarginen for svarene på disse spørsmålene ligger mellom 1,9 og 3,1 prosentpoeng.
- + I Oslo er prosentandelen som har brukt kredittkort eller forbrukslån på hele 39 prosent. Feilmarginen øker med geografisk innsnevring.

sier hun at det er svært viktig å sette seg inn i kredittavtalen, og vite at man kan betjene gjelden, selv om ens egen økonomiske situasjon skulle endres.

Angrer, men advarer ikke

– Angrer du i dag, på at du fikk kredittkort?

– Ja, jeg gjør jo det, innrømmer Williams uten problemer.

– Tenkte du det kunne være en risiko for å havne i en gjeldsspiral?

– Både ja og nei. Jeg tenkte jo at jeg ikke skulle bruke penger i hytt og pine. Men så ble jo ting dyrt og mat ble dyrt, og så gikk det bare nedover så fort. Jeg mistet på en måte kontrollen.

Williams forteller at det har vært veldig lett å få tak i kredittkort. Likevel vil hun nødvendigvis ikke advare andre studenter mot å få tak i det:

– Hvis man vet helt sikkert at man kan betale for seg, så kan det være greit å ha hvis noe uforutsett skulle oppstå.

På spørsmål om hva som bør gjøres for å bedre studentøkonomien, er Williams samstemt med Lund:

– Øk lånet, sånn at vi kommer oss gjennom studietiden, og øk gjerne stipendet også.

Universitas har vært i kontakt med presseansvarlig i Oslo politidistrikt, men har ikke lyktes i å få en kommentar til saken.

universitas@universitas.no

Tilbyr støtte: Jussbuss sier de ser på alle saker de får.

YOUTUBER GIKK HARDT UT MOT SiO HELSE I VIDEO:

Nå gjør SiO endringer

Vil se endring: Student og youtuber Helena Wian mener SiO Helses kronglete nettside gjør terskelen for å søke hjelp høyere.

I en Youtube-video tok Helena Wian oppgjør med en kronglete prosess for å få psykologtime hos SiO. Nå legger SiO seg flate.

Psykisk helse

tekst Maria Børresen og Tamina Fritz
foto Sara Aarøen Lien

– Bør jeg gå til psykolog??

Det er spørsmålet youtuber Helena Wian (23) tok opp i en video hun publiserte i januar. I tillegg til trenings- og idrettsrelatert innhold, har psykologstudenten vært åpen om ensomhet under nedstengningen.

I videoen snakker hun om at hun ønsker å oppsøke profesjonell hjelp.

– Det startet med at jeg i januar begynte å kjenne på en del mønstre

utfordringer på SiO sine nettsider. I tillegg beskriver hun en langsom og kronglete prosess frem til en faktisk psykologtime.

– Det gjør at jeg ikke føler meg så veldig velkommen, når det er så jævlige mange ledd for å se om man er kvalifisert for å få hjelp, sier hun i videoen.

En blindvei

Selv om Wian vurderte å bruke private psykologtjenester, forteller hun at valget fort faller på SiO, som har det rimeligste tilbudet for studenter.

– Hos private koster det i hvert fall 1500 kr for en time og det er jo mye for en student. Det tilsvarer jo omtrent et halvt månedsbudsjett med mat.

Men SiOs nettsider er kronglete og lite intuitiv. Wian blir overført fra SiO Helse til Helse Norge, der hun får beskjed om at det ikke var flere ledige timer i løpet av de neste månedene.

– Ingen av datoene i kalenderen

velge dato og ingen av dagene var jo ledige. Så da kommer jeg meg rett og slett ikke videre, forklarer Wian.

Kronglete prosess

Da den digitale løsningen sviktet, bestemte Wian seg for å kontakte fastlege i SiO Helse med håp om å bli henvist videre til psykolog. Fastlegen forklarer at det ikke er mulig å henvise videre og anbefaler henne å ringe eller oppsøke SiO Psykisk Helse direkte, ifølge Wian.

Wian oppsøker SiO Helse sine lokaler på Blindern rett etter fastlegetimen. Der blir hun satt på en to ukers venteliste for en «vurderingssamtale», som skal ta for seg hvorvidt hun skal få psykologhjelp.

– SiO Helse dytter på en måte vekk mange som prøver, de gjør det med det systemet som er nå. Systemet dytter vekk folk.

Hun har forståelse for at bemanning og midler er et problem og at man dessverre derfor også må ha slike prosesser. Hun er derfor aller mest kritisk til nettløsningene. At disse ikke fungerer tror hun gjør terskelen mye høyere for å be om hjelp.

– Det vet jeg om flere som har erfaring med, sier hun.

– Men hele den prosessen, der er det mye som kan pushe folk som trenger hjelp vekk.

SiO kommenterte på Youtube

Etter Universitas kontaktet SiO for kommentarer til saken, tok direktør i SiO Helse Trond Morten Trondsen saken i egne hender.

I en kommentar til videoen, på over 500 ord, informerte direktø-

ren om SiOs helsetilbud og prøvde å forklare det som hadde skjedd. Men han understreker at forklaringen ikke er noen unnskyldning for Wians opplevelse.

«Jeg kan ikke annet enn å være enig i at svarene du får på våre nettsider ikke er gode nok», skriver Trondsen i kommentaren.

I kommentaren står det videre at SiO Helse tar til seg kritikken og ønsker å skape bedre digitale løsninger.

«I morgen tidlig skal jeg dele din historie med lederne i SiO Helse og så skal vi se på hvordan kan forbedre oss, hva vi kan ta tak i og gjøre noe med», skrev han natt til tirsdag.

Vil gjøre endringer

Og lederne har snakket sammen. Anne Karin Mullally, som er leder for SiO Psykisk Helse forteller at ledelsen har sett Wians Youtube-video.

– Jeg synes at det er veldig leit at hun opplever at terskelen er for høy, men ser jo at hun hadde vanskeligheter å sette opp til samtale på nettet. Vi jobber med at det ikke skal være så klønete.

Mullally er enig i at bookingløsningen er vanskelig å forstå, og at den ikke alltid fungerer sånn som den skal. Hun opplyser at SiO har vært i kontakt med Helse Norge, og har begynt å jobbe med potensielle løsninger til dette problemet.

Mullally forteller også at de jobber kontinuert med å forbedre nettsidene på SiO, samt styrke tilbudet på vurderingssamtaler for å øke tilgjengeligheten.

Mullally understreker at kri-

Systemet dytter vekk folk

Helena Wian, student og youtuber

tikken de får og innholdet i Wian Youtube-video er relevant for dem.

– Den typen tilbakemelding Helena kommer med i videoen er kjempeviktig for oss, og hun gir oss gode innspill og beskriver plager som jeg tror mange studenter kjenner seg godt igjen i, sier Mullally.

– Jeg synes det er en veldig fin video, og hun peker på svakheter i inngangen til våre tjenester. Hun gjør alt riktig i sitt forsøk på å sette opp en time, jeg ser at det kan oppleves som tungvint og det vil vi gjerne gjøre noe med.

Videre forteller Mullally at SiO Helse og Wian er i kontakt og vurderer et samarbeid.

Wian bekrefter at hun har blitt kontaktet av SiO, som ønsker å samarbeide med henne.

– De takker for at jeg har delt min erfaring og er enige i at svarene på nettsiden i dag ikke er gode nok, skriver Wian til Universitas i en melding. Hun er glad for at SiO Helse har håndtert saken fort, og at de vil gjøre endringer raskt.

universitas@universitas.no

Den typen tilbakemelding hun kommer med i videoen er kjempeviktig for oss

Anne Karin Mullally, leder for SiO Psykisk Helse

som jeg hadde for et år siden, og som man kan si var en mildt deprimert periode, sier hun til Universitas.

Men det viste seg å ikke være så lett. I videoen tar Wian opp flere

er ledig og da står jeg plutselig der med et umulig valg. Du kan ikke velge mellom flere enn én psykolog, og der er ingen av datoene ledige. Jeg prøver å legge igjen en beskjed, men det står at man må

Tjente 8000 kroner på tre dager på Stortinget

Reagerer på økning: Student Aram Karim (SV) er mot økningen av godtgjørelsen for stortingsrepresentanter.

Stortingspolitikere har bestemt å gi millionlønn til seg selv. – Det er jo et rart utgangspunkt å dra fra studentkollektivet til stortingskantina, sier Agnes Viljugrein (Ap)

Deltidsjobb

tekst Mina Vinje og Margrete Bjørge Katanasho
foto Sara Aarøen Lien

Forrige uke vedtok Stortinget at godtgjørelsen til de folkevalgte representantene skal økes. Det fører til at representantene for første gang får en godtgjørelse på over en million kroner i året.

– Jeg har møtt opp som vara i tre dager nå, og på de tre dagene har jeg tjent nesten like mye som mine medstudenter lever på i løpet av en hel måned, sa Aram Karim (SV)

fra talerstolen under debatten på Stortinget.

Det reagerer han på. For 21-åringen, som ellers tar en bachelor i administrasjon og ledelse ved Oslomet, blir hverdagen en ganske annen med noen dager på tinget. Ikke bare er det lønnen. Karim poengterer at stortingsrepresentantene også har tilgang på en langt billigere kantina, har tilgang til gratis parkering, og får refundert reisekostnader.

Han mener det er problematisk at landets øverste folkevalgte tjener så mye mer enn de fleste i landet.

– Jeg blir flau

Også stortingsvara Agnes Nærland Viljugrein (25) fra Arbeiderpartiet påpeker at livet som folkevalgt er økonomisk romsligere enn det er som student. Når hun ikke er politiker, tar hun en bachelor i statsvitenskap på Universitetet i Oslo.

– Det er ganske absurd å komme inn på Stortinget som student. Sist uke da jeg møtte på Stortinget, var jeg skikkelig student-blakk. Så da måtte jeg ha med meg matpak-

ke, forteller Viljugrein.

Dagslønnen til en møtende stortingsrepresentant ligger rett i overkant av 2700 kroner før skatt, opplyser Viljugrein.

Hun og Arbeiderpartiet ønsket å beholde det nåværende lønnsnivået for stortingsrepresentantene som er på 987 997 kr i året.

– Nå er ikke tiden for å prioritere stortingspolitikere. Jeg blir flau av å se stortingsrepresentanter som gråter fordi lønningene ikke økes.

Det er ganske absurd å komme inn på Stortinget som student

Agnes Viljugrein (Ap)

Ærlig talt! sier hun, og fortsetter:

– Det er mange, og kanskje særlig studenter, som bør prioriteres

før stortingspolitikere.

Viljugrein mener samtidig det er viktig at det ikke skal være økonomiske hindre i veien for å bli stortingsrepresentant, og at lønnen derfor skal ligge på dagens nivå. Hun tror ikke at en høy lønn gjør at stortingspolitikere mister bakkekontakten uten videre.

Lesesalen og Løvebakken

Både Karim og Viljugrein er enige om at studentlivet skiller seg klart fra tilværelsen som stortingsrepresentant.

– Det er jo et rart utgangspunkt å dra fra studentkollektivet til stortingskantina. Jeg er vant til at man blir skikkelig gira når det deles ut gratis mat. På Stortinget har de ikke helt den samme innstillingen, sier Viljugrein.

Også Karim påpeker at budsjettet som student er betydelig strammere enn som folkevalgt. Samtidig vil han ikke anbefale medstudenter med dårlig råd til å bli vararepresentant med det første.

– Hvis man brenner for politikk er det selvfølgelig viktig å engasjere seg politisk. Men man bør ikke gjøre det for lønna. Man legger inn mye mer tid i det, og det er ikke mulig å ta skippertak på slutten som når man er student, sier han.

Lønn og motivasjon

Hadle Rasmus Bjuland (21) er leder i Kristelig Folkepartis ungdom (KrFU), og møter i likhet med Karim og Viljugrein sporadisk som vara på Stortinget. Han studerer statsvitenskap ved Universitetet i Stavanger.

Bjuland mener den vedtatte økningen er riktig beslutning.

– Det skal være attraktivt å være stortingsrepresentant, og da kommer vi ikke utenom at lønn er en faktor.

Han mener det er viktig å sikre en bredde på Stortinget, med tanke på å få inn mennesker som både tjener mindre og mer fra før av. Da må lønnen være god, men han er klar på at det ikke er storslått luksus likevel:

– Det er ikke synd på stortingsrepresentanter, men de lever ikke et gallaliv heller. Det innebærer hard jobbing. Man er alltid tilgjengelig og kan ikke koble helt av, sier KrFU-lederen.

Han understreker likevel at lønn ikke skal være hovedmotivet for å engasjere seg i politikken.

– Jeg tror og håper at våre politikere har et genuint ønske om å være med og gjøre en forskjell. Man skal ikke påta seg verv på grunn av penger. Og derfor må aldri lønnen være så høy at det blir motivet.

Karim er uenig med Bjuland om lønnsøkningen. Han mener lønningene på Stortinget burde speile resten av befolkningens levestandard.

– Politikere og folk flest trenger ikke å tjene mer enn en million for å ha et godt liv.

– Så en million er egentlig bare en symbolsk sum?

– En, to eller tre millioner har ikke noe å si. Det handler om medianinntekt, og den ligger ikke der. Stortingsrepresentanter skal ikke ha en annen økonomisk hverdag og ha det bedre økonomisk enn det andre i landet har. Det handler om prinsippet og ikke om tallet.

Stortingskantina vs. SiO

– Så hva er best, Stortingskantina eller SiO?

– Stortingskantina slår SiO med veldig god margin. Bedre på pris og kvalitet. Den er subsidiert, da. Men det blir fort noen lange lunsjpauser, ja, mener Karim.

Han tipser studenter som gjerne vil teste ut den berømte kantina om å engasjere seg i frivillig organisasjon eller forening, for å kunne komme på besøk.

Viljugrein mener at SiO og Stortingskantina er likere enn de først fremstår.

– Stortingskantina er jo en representasjonskantina. Så veldig ofte serveres det norsk tradisjonsmat der. Noen ganger har jeg gått forbi og tenkt, «åi, hva er det der». Den følelsen er gjenkjennelig fra SiO-kantinene.

universitas@universitas.no

Godtgjørelse for stortingsrepresentanter

+ Godtgjørelsen for Stortingsrepresentanter er i dag på 987 997 kr i året og har ikke økt siden 2019.

+ I april 2020 ble det bestemt av Stortinget at et utvalg skulle utrede felles prinsipper for godtgjørelse for politikere på alle forvaltningsnivåer og evaluere ordningen med Stortingets lønnskommisjon. Frem til saken skulle tas opp igjen, skulle lønningene fryses for representanter og Regjeringen.

+ Saken ble gjenopptatt i 2022 og 10. februar i år ble det vedtatt at det skal foreslås en lønnsøkning. Vedtaket fikk flertall med 57 stemmer for og 46 stemmer mot.

+ Rødt og SV ville senke lønnen. Arbeiderpartiet ville ha den på samme nivå. Senterpartiet, Venstre, KrF, Høyre og FrP ville øke og fikk gjennomslag.

+ Den nye lønnen vil sannsynligvis tilsvare prosentøkningen i frontfagene i 2021, som var på 2,7 prosent, pluss økningen for frontfagene i årets lønnsoppgjør. Økningen på 2,7 prosent alene vil gjøre at lønnen overstiger en million.

HANA (25) FØLTE SEG LURT:

Bli saksøkt av Jusutdanning AS

I retten: Student Hana Mohammed skal møte Jusutdanning AS i retten om ikke lenge.

Hana Mohammed nekter å betale 95.000 kroner for et skoleår hun ikke har gått. Nå tar utdanningsstedet pengestiven til retten.

Privat utdanning

tekst Emma Bø og Alida de Lange
D'Agostino
foto Isabel Svendsen Berge

– De lurte meg inn i en felle, sier Hana Mohammed (25).

Etter den telefonsamtalen lå jeg og gråt. Jeg har aldri hatt en sånn telefonsamtale før

Hun føler seg snytt av den private fagskolen Jusutdanning AS. Mohammed innså første skoledag at årsstudiet i juss ikke var starten på en advokatkarriere slik hun skal ha blitt lovet. Da var allerede studieavtalen signert. Nå skal hun møte i retten.

Universitas har gitt daglig leder ved Jusutdanning Henrik Sander

mulighet til intervju og å svare på påstandene fra Mohammed. Han ønsker ikke å kommentere en pågående rettsprosess.

Advokatdrømmen

Etter en bachelorgrad fra BI ønsket studenten fra Hønefoss å bygge på kompetansen sin med studier i juss. Hun hadde nettopp

søkt seg inn på en bachelor i juss ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN), da annonsene for den Oslo-baserte privatskolen Jusutdanning, dukket opp.

Ifølge Mohammed reklamerte Jusutdanning med bilder av en flott forelesningsal, praksisavtaler med Oslos beste advokatfirmaer, å være et startpunkt for en advokatkarriere og ingen obligatorisk oppmøte. Hana hadde nylig startet sin egen butikk, og tenkte at tilbudet var perfekt for henne.

– Det var for godt til å være sant! Som regel er det jo nettopp det, forteller Mohammed.

Hun meldte interesse gjennom et skjema på hjemmesiden deres, og ble raskt oppringt av daglig leder Henrik Sander.

I telefonsamtalen skal Mohammed ha fortalt Sander at hun ønsker å bli advokat. Valget stod mellom å begynne på bachelorprogrammet i juss ved USN, eller ta ett år hos Jusutdanning AS for 95.000 kroner, og så de to siste årene på universitetet.

Sander skal ha svart at det ikke blir et problem, og at hun kan gå rett videre til andreåret etter ett år hos dem.

– Han får deg til å tro at Jusut-

Hana Mohammed

ARKIVFOTO: JOACHIM KVALENG

Reagerer: Hana Mohammed reagerer på lokalenes standard i forhold til bilder Jusutdanning AS reklamerer med.

danning AS er starten på din advokatkarriere, sier Mohammed.

De lurte meg inn i en felle

Hana Mohammed

Lurt inn i felle

I løpet av våren skal Sander ha ringt og teksten Mohammed flere ganger, og oppfordret henne til å takke ja til studietilbudet. Han skal ha sagt at plassene begynte å bli fylt opp, og at studiet er veldig populært.

Hun hadde på dette punktet også søkt jusstudiet ved USN, og opplevde at Sander viste fleksibi-

litet og forståelse når hun informerte om at hun vil avvente og se hvilke andre steder hun kommer inn.

– Man får jo inntrykk av at de er veldig behjelpelige, men de lurte meg inn i en felle, sier Mohammed.

Universitas har sett tekstmelding-korrespondansen mellom Mohammed og Sander.

Valgte Jusutdanning AS

Inntrykket av Jusutdanning ble bedre og bedre.

Da hun fikk tilbud om plass på bachelorprogrammet i juss ved USN, valgte hun likevel å takke ja til plassene hos Jusutdanning AS. Etter dialog med Jusutdanning AS var hun overbevist om at det ville være lettere å drive butikk og studere samtidig dersom hun gikk første året hos Jusutdanning AS. Da trodde Mohammed også at hun kunne gå rett videre til andreåret av jusstudiet ved USN, slik hun påstår Sander hadde fortalt henne.

Hun signerte studieavtalen med Jusutdanning i slutten av juli og betalte 2000 kroner i registreringsavgift.

Det var først da Mohammed møtte opp på orienteringsdagen at hun ble usikker på om hun har valgt riktig.

– Det var ikke noen resepsjon der, ikke noe bibliotek, det var lik som ikke noen skole, sier hun og legger til:

– Forelesningssalen var bare et lite møterom på et hotell. Jeg tenkte at bildet de bruker på Facebook-siden var slik det skulle se ut i virkeligheten. Det fikk meg til å lure på hvordan resten kom til å bli.

Hun forteller at hun gikk bort til Sander etter orienteringen. Da skal hun ha spurt om hvordan hun skulle få fagene sine godkjent hos USN.

Ifølge Mohammed skal Sander da ha sagt at det er «hennes problem» og at han ikke har noe med det å gjøre. Videre skal han ha sagt at det ikke er noen garanti for at fagene ved Jusutdanning AS blir godkjent, og at dette stod på

nettsiden.

– Da sier jeg til ham at «dette har vi snakket om for lenge siden. Da sa du at dere fikser det, og nå sier du at dere ikke gjør det?», forteller Mohammed.

Da skal Sander ha anklaget henne for å lyve.

– *Hvorfor kontaktet du ikke USN for å høre om de ville godskrive fagene?*

– Jeg kontaktet Henrik Sander ved flere anledninger og stilte ham spørsmål om godskrivning. Han sa flere ganger at det ikke var et problem, og at «dette fikser vi». Da tenker jo jeg, som en dum person, at det han sier stemmer.

Mohammed forteller at hun stolte blindt på det Sander fortalte henne, og hun tenkte at han måtte gi riktig informasjon. Hun regnet også med at videre studieløp ville bli ordnet fordi Jusutdanning AS er en privatutdanning, og hun skulle betale 95.000 kroner for å gå der.

Truet med søksmål

Etter orienteringsdagen sendte Mohammed en e-post til Sander. Hun skrev at hun var skuffet over tilbudet og at hun ikke lenger ønsket å ta utdanningen hos dem.

Ifølge Mohammed skal Sander ha ringt henne opp og fortalt at hun har en selvstendig plikt til å lese seg opp på nettsiden. Hun skal ha svart at hun må kunne ha tillit til hva en daglig leder formidler over telefon.

– Da sier han at jeg lyver, og så truer han med retts sak.

Mohammed valgte å legge på.

– Etter den telefonsamtalen lå jeg og gråt. Jeg har aldri hatt en sånn telefonsamtale før.

Hun forteller at Sander fortsatte å ringe henne og prøvde å overtale henne til å gå utdanningsløpet hos Jusutdanning, samt betale skolepengene på 95.000 kroner.

– Jeg sa til ham at jeg ikke var interessert hvis jeg ikke får fagene godkjent ved USN. Jeg sa jeg synes det var dårlig gjort av ham, fordi jeg vil bli advokat. Da er det bedre å gå på USN. Nå hadde jeg mistet plassen min der.

– Ikke en reell angrefrist

Mohammed er frustrert over at hun takket ja til plassen og signerte på studiekontrakten i juli. På orienteringsdagen møtte hun to medstudenter hun kjente, som begge hadde takket ja til tilbudet noen få dager før oppstart. Det overrasket henne, for hun hadde fått inntrykk av at hun måtte være rask med å sikre seg en plass.

Også disse to ble negativt overrasket over Jusutdanning AS og valgte å benytte seg av en 14-dagers angrefrist. Ettersom Mohammed hadde takket ja i juli, kunne hun ikke benytte seg av denne angrefristen.

– Jeg hadde jo egentlig ikke en reell angrefrist. Man vet jo ikke hvordan varen er før man har fått den.

Vant i forliksrådet

Etter hvert tok Mohammed kontakt med en advokat for å få hjelp med saken. Det gikk nesten ett år før Jusutdanning AS tok ut forliksklage mot henne.

Hun møtte så til mekling i forliksrådet sammen med advokaten sin. I forhandlingene i forkant av forliksrådet og i stevningen for tingretten, har Erlend Haaskjold fra advokatfirmaet Schjødt vært advokaten til Jusutdanning AS. Haaskjold foreleser også ved studiet. Dette reagerer Mohammed på.

– Tenk om jeg hadde gått studiet hos Jusutdanning AS og så kommet i en tvist med skolen. Da kunne jeg fått foreleseren min som advokat mot meg i retts sak!

Under meklingen i forliksrådet fortalte Mohammed at hun følte seg lurt. Hun ønsket ikke å betale

mer enn 2000 kroner, som var prisen på registreringsavgiften.

Sander skal ha påstått at hun er forpliktet til å betale 95.000 kroner etter å ha signert studieavtalen. Ifølge Mohammed skal Sander også ha krevd forsinkelsesrenter på summen.

– Forliksrådet spurte meg hvor mye jeg var villig til å betale. Etter en stund sa jeg at jeg kan betale maks 8000 kr. Da sa han at det ikke kommer på tale, og at det blir retts sak.

Etter mekling i forliksrådet, kommer forliksrådet med en dom. Hana Mohammed blir frikjent. Forliksrådet legger i avgjørelsen vekt på at studiet var noe annet enn Mohammed hadde fått forespeilet på forhånd. Dette hadde hun først funnet ut av første dag på studiet.

– Jeg ble dritglad og tenkte at jeg endelig er ferdig med saken, sier hun.

Men like fikk ankefristen på en måned gikk ut, fikk Mohammed tilsendt en stevning for retten.

Saksøkt

Advokaten til Mohammed ringte henne og forberedte henne på at det kom til å bli søksmål.

– Da jeg skulle møte ham i forliksrådet var jeg nervøs, men nå er jeg ikke det. Jeg ønsker å advare andre.

Mohammed skal møte i retten mot slutten av mars. Håpet er å endelig få legge saken bak seg.

universitas@universitas.no

Dette er saken

- + Jusutdanning AS er en privat fagskole som tilbyr ulike årsstudier i juss, med inkludert praksis i jurist- og advokatbransjen. Et årsstudium koster 95 000 kroner.
- + Hana Mohammed (25) signerte studiekontrakt hos Jusutdanning AS i tro om at hun kunne gå rett videre til andreåret på bachelor i rettsvitenskap ved Universitetet i Sør-Norge. Dette skal hun ha blitt forsikret om av daglig leder Henrik Sander.
- + På oppmøtedagen skal hun ha fått en motstridende beskjed. Derfor tok hun kontakt med skolen samme dag og forklarte at hun ikke ville gå der likevel. Da skal daglig leder ha ringt henne og truet med retts sak om hun ikke betalte skolepengene.
- + Etter nesten ett år tok Jusutdanning AS ut forliksklage mot Mohammed. Etter mekling i forliksrådet ble Hana Mohammed frikjent.
- + Like før ankefristen på en måned gikk ut, fikk Mohammed tilsendt en stevning for retten. Retts saken skal foregå i slutten av mars.

ARKIVFOTO: JOACHIM KVALENG

Taus: Daglig leder Henrik Sander vil ikke kommentere pågående rettsprosess,

«KIM» STÅR UTEN LOVET PRAKSISPLASS: — Svakt å skylde på pandemien

ARKIVFOTO: SINDRE DESCHINGTON

Misfornøyd: Jusutdanning AS leier lokaler hos Scandic Holberg. Student «Kim» forteller om en Nokut-rapport som sier at lærestedet ikke oppfylte praksisordningen på en tilfredsstillende måte.

«Kim» er student hos Jusutdanning AS. I april skal studentene ut i praksis, men «Kim» har ennå ikke fått tilbud. Hen mener studiestedet har skylden.

Privat utdanning

tekst Emma Bø og Alida de Lange
D'Agostino

– Hvis de ikke oppfyller løftet om å gi meg praksisplass, så vil jeg gjerne ha pengene tilbake, sier Kim.

Hen studerer hos Jusutdanning AS og ønsker å være anonym i frykt for å få konsekvenser fra studiestedet. Kim bestemte seg for å ta et år ved Jusutdanning AS da hen ikke kom inn på profesjonsstudiet i jus. Det virket som en god løsning, særlig på grunn av praksisordningen de reklamerte for.

– På nettsiden deres står det at de er samarbeidspartnere med advokatfirmaer, og det tenkte jeg var fint.

Følgende står på Jusutdanning AS' nettsider i dag: «Jusutdanning samarbeider tett med advokatbransjen og forvaltningen for å utvikle og tilpasse utdanningene etter kompetansen som etterspørres i yrkesfeltet. I løpet av våre utdanninger vil alle studenter gjennom-

føre én måned i praksis, som gir en unik mulighet for å få verdifull erfaring.»

Kim forteller at kontrakten hadde en angrefrist på 14 dager, og at programmet var faglig godt i denne perioden. Men så begynte hen å tvile på valget sitt.

– Etter de første 14 dagene begynte det å dabbe av. Derfor gjorde jeg litt «research».

Kim leste seg nøye opp på studiet, og fant en rapport fra Norsk organisasjon for kvalitet i utdanning (Nokut), som hen ikke hadde sett før. Den konkluderte med at praksisordningen til studiet ikke var oppfylt på en tilfredsstillende måte. Blant annet skrev Nokut i rapporten at Jusutdanning AS må «tydeliggjøre at det er deres, og ikke studentenes, ansvar å finne praksisplass». Dette reagerte Kim på.

– De har sagt til oss at vi må søke selv. Det er vi som må ta kontakt og det er vi som får avslag. Vi får ikke så veldig mye hjelp fra administrasjonen.

Hen opplever at studiestedet legger stort press og ansvar på studentene. Kim er veldig bekymret for hva som vil skje fremover.

– Hva er det jeg har gjort? Hva er det jeg har brukt pengene mine på? Det er skikkelig surt å sitte her nå og å ha brukt så mye av mine egne penger på dette studiet.

– Lett å skylde på korona

Tidligere har daglig leder Henrik Sander sagt til Universitas at koronapandemien er en grunn til at det har vært vanskelig å sikre praksisplasser til studentene. Det mener Kim er en svak unnskyldning.

– Det er så lett å skylde på korona. De har hatt muligheten til å ordne praksisavtaler til flere programmer før pandemien kom.

«Kim» begynte tidlig å søke på praksisplasser, men har ennå ikke fått tilbud. Det er to knappe måneder til studentene skal ut i praksis.

– Da du skrev under på avtalen, hva var det du forventet som du ikke har fått til nå?

– Jeg forventet at de hadde praksisavtaler på plass. Det er jo en forutsetning for at vi skal få vitnemål.

Hen forteller at løsningen i fjor var å gjøre en prosjektoppgave i stedet for å gå ut i praksis. Dersom Kim ikke får praksisplass, mener hen at hen burde få tilbake pengene for den delen av utdanningen.

– Det virker som at daglig leder bryr seg mer om at han skal få inn penger, enn å holde det han lover oss.

Dette svarer Jusutdanning AS

Universitas har vært i kontakt med daglig leder i Jusutdanning Henrik Sander. Han svarer følgende på vår henvendelse:

«Vi er stolte av å tilby et utdanningsløp som svarer til behovene for økt juridisk kompetanse i samfunnet. Våre utdanninger er godkjente av NOKUT, og brukerundersøkelser viser at det store flertallet av våre studenter er fornøyde med utdanningen. Vi jobber kontinuerlig for å styrke våre utdanningsløp sammen med våre samarbeidspartnere. Her jobber vi også for å sikre praksis for våre studenter. Dette arbeidet har vært krevende under en pandemi. De aller fleste restriksjoner er nå endelig opphevet, dette vil gjøre det enklere for våre samarbeidspartnere å tilby praksis. Når det gjelder den pågående prosessen i rettssystemet, så har vi ikke anledning til å kommentere denne.»

For ordens skyld vil Universitas gjengi innholdet i vår henvendelse til Jusutdanning og Henrik Sander.

Henrik Sander har fått mulighet til å stille til intervju og svare på en rekke spørsmål og påstandene fra Hana Mohammed og «Kim» som angår institusjonen Jusutdanning og ham personlig. Han har også fått gjengitt delene av Mohammeds og «Kims» histo-

rie som angår ham, og fått mulighet til å kommentere disse.

Hva rettstvisten med Hana Mohammed angår, har Universitas stilt spørsmål om hvorfor han har valgt å ta ut søksmål, om det kan føre til en rollekonflikt å bruke Jusutdannings forelesere som sine advokater, og om han mener de har gitt et riktig inntrykk av sine lokaler på Facebook.

Angående kritikken fra «Kim» har Universitas stilt spørsmål rundt de manglende praksisavtalene, hvor mange studenter hos Jusutdanning som har fått praksisplass nå, og om han forstår at reklamerings kan være misvisende.

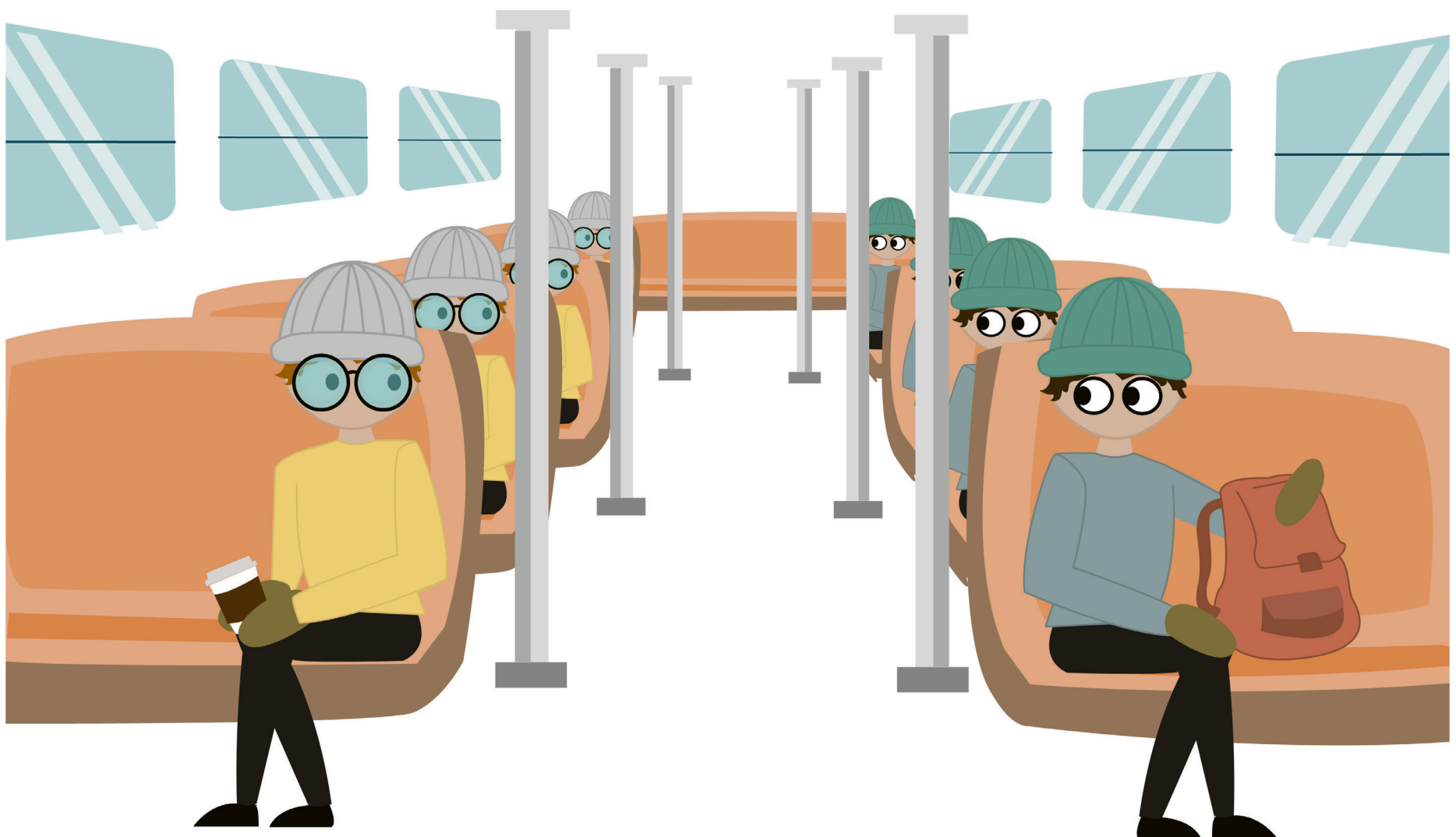
Universitas har også ønsket å komme i kontakt med studenter som er fornøyde med tilbudet, og gitt Henrik Sander anledning til å sette oss i kontakt med aktuelle personer. Dette har vi ikke fått svar på.

universitas@universitas.no

Hjelp oss med å finne ut om briller beskytter mot korona

Delta i den store Koronabrillestudien

Som takk for at du deltar i studien er du med i trekningen av fem smarttelefoner når studien er avsluttet. Hvis du vinner får du velge enten siste iPhone- eller Android-modell på tidspunktet trekningen foregår.

Scan for å delta

www.fhi.no/koronabriller

UKRAINSK STUDENT I NORGE:

– Jeg føler jeg svikter hjemland

Farlig situasjon: Den ukrainske studenten Yelyzaveta Dovhinka har skyldfølelse for at hun er trygg i Norge mens folk i hjemlandet lever i frykt.

Utenriksministeren melder at et russisk angrep på Ukraina kan skje i nær fremtid. Ukrainske og russiske studenter i Norge følger bekymringsfullt med fra sidelinjen.

Ukraina-krisen

tekst Elisabeth Berg Ødegaard
foto Thomas Fure

På Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved UiO er det lang kø utenfor auditorium 1 tirsdag formiddag. Sakte men sikkert fylles

salen helt opp av studenter og pressekorps.

Den støyete folkemengden blir stille når dagens foredragsholder og utenriksminister Anniken Huitfeldt entrer rommet. De fleste har trolig fått med seg ministerens uttalelser på morgenkvisten:

«Et russisk angrep mot Ukraina kan være nært forestående.»

Huitfeldt begynner foredraget med et sitat av Putin fra sikkerhetskonferansen i Munchen i 2007.

«Ingen føler seg trygge lenger, fordi ingen kan gjemme seg bak folkeretten.»

Påstanden som på den tiden ble brukt som en russisk kritikk av Vesten, er nå endret til en russisk trussel ifølge utenriksministeren.

Hva hvis dokumentene mine plutselig ikke er gyldige lenger fordi landet mitt har sluttet å eksistere?

Yelyzaveta Dovhinka, ukrainsk student i Norge

Ukrainas grenser er såpass høyt?

– Det er dessverre ikke en ny situasjon ettersom vi har opplevd omtrent det samme flere ganger, forklarer hun.

Det er samtidig en preget 25-åring som forteller om den eksistensielle angsten hun føler på nå som russiske styrker potensielt truer Ukrainas suverenitet.

– Man assosierer seg selv med en kultur, et språk, et landom-

råde og menneskene som bor der. Plutselig må man begynne å stille seg selv surrealistiske spørsmål som «hva hvis dokumentene mine plutselig ikke er gyldige lenger fordi landet mitt har sluttet å eksistere?»

Den ukrainske studenten kjenner også på skyldfølelse.

– Jeg føler nesten jeg svikter hjemlandet mitt. Jeg er så langt unna og trygg, samtidig som så mange mennesker i Ukraina er redde.

Fredsgarantisten Nato?

– Synes du Vesten burde bidra mer til å beskytte Ukraina, utover å true med økonomiske sanksjoner?

– Etter min mening vil økonomiske sanksjoner skade det rus-

let mitt

Ukraina-krisen

2014:

- + Euromaidan-revolusjonen i Ukraina fører til ny politisk ledelse som er positivt innstilt til EU.
- + Russland annekterer Krim-halvøya i Ukraina.
- + Russisk-støttede separatistgrupper fører væpnet konflikt med ukrainske myndigheter, og tar kontroll over Luhansk og Donetsk fylke øst i landet.

2021:

- + Russland utplasserer militære styrker langs grensen til Ukraina. Nato svarer med opprustning på europeisk side mot Russland.

Nå:

- + Omtrent 150.000 russiske soldater står klare ved grensen, og Russland gjennomfører militærøvelser med Hviterussland.
- + USA advarer om at Russland kan angripe når som helst.

Kilde: Store norske leksikon, NRK, Aftenposten

en demokratisk kultur, tror du Putin vil klare å styre over ukrainerne dersom Russland i det mest ekstreme scenarioet invaderer Ukraina?

– Jeg kan ikke engang se for meg hvordan de skulle klart det, bortsett fra gjennom et ekstremt undertrykkende styre som under Sovjetunionen.

Farlig retorikk

Russiskfødte Anastasia Izotova (33) studerer psykologi, og er for tiden på utveksling ved Universitetet i Oslo. Selv om hun flyttet til Tyskland da hun var 11 år, har hun fortsatt kontakt med venner og familie i Russland.

– Selv om ikke alle russere støtter selve Putin-regimet, så har mange et veldig negativt bilde av Europa og USA, forklarer hun.

Når det kommer til hvordan hun selv stiller seg til konflikten, understreker hun at hun verken støtter krig eller Putin-regimet.

Utvekslingsstudenten mener samtidig at vestlige stater og mediers påstander om at «Russland kan angripe når som helst», fører til mer skade enn nytte.

– Jeg er ikke Putin, og ønsker heller på ingen måte å være Putin. Samtidig, hvis jeg hadde vært president av et så stort land, og konstant hadde fått høre at jeg har planer om å angripe et annet land, ville jeg tenkt at omdømmet mitt nå er negativt uansett hva jeg gjør.

– Kan det ikke argumenteres for at Putin med vilje har plassert seg selv i denne posisjonen, ved å sende militære styrker til den ukrainske grensen?

siske folket, mer enn beslutningstakerne som faktisk er ansvarlig for et potensielt angrep. Likevel, mens økonomiske sanksjoner vil belaste Russland etter en stund, vil en russisk invasjon belaste ukrainere umiddelbart, konkluderer hun.

Dovhinka synes det er trist at Ukraina ikke er en del av Nato, ettersom landet står fast mellom de to interessesfærene Russland og EU. Samtidig kan hun forstå at Russland føler seg truet av et potensielt ukrainsk Nato-medlemskap.

– Ukraina har jo vært en del av det russiske imperiet og Sovjetunionen tidligere, og kulturelt var vi ikke så ulike, mener hun.

– Nå som Ukraina har vært selvstendig i 30 år, og har utviklet

Vemodig: Russiske Anastasia Izotova synes det er trist hvordan situasjonen mellom Russland og Ukraina har utviklet seg.

Det er nesten det samme som om Norge og Sverige skulle gått til krig mot hverandre

Anastasia Izotova, russisk student i Norge.

– Det er jeg helt enig i, og det er viktig at media skriver om det. Det jeg forsøker å adressere er sensasjonalistiske uttalelser, hvor man tipper dato og tid for en potensiell russisk invasjon, når man ikke vet sikkert.

Studenten legger til at det er trist hvordan situasjonen har utviklet seg, og peker på at folk har venner og familie på begge sider av grensen.

– Det er nesten det samme som om Norge og Sverige skulle gått til krig mot hverandre, sier hun.

EU og USA truer med økonomiske sanksjoner dersom Russland angriper Ukraina, men Izotova er ikke mer bekymret enn vanlig for familien i Russland.

– Det har vært sanksjoner i flere år, og folk er blitt omstillingsdyktige. Da vi levde i Russland på 90-tallet fikk ikke foreldrene mine lønn på seks måneder. Vi dyrket alt vi kunne av mat hjemme, og mamma skaffet seg sin andre jobb for å få endene til å møtes, sier hun avslutningsvis.

Uvurderlig Russland-kunnskap

Tilbake i auditoriet på Øvre Blindern er utenriksminister Huitfeldt nettopp ferdig med foredraget. Hun bekrefter overfor Universitas at Norge

kommer til å støtte seg til de økonomiske sanksjonene som EU og USA sier de vil innføre, dersom Ukraina blir angrepet.

– Situasjonen er veldig anstrengt akkurat nå, likevel prioriterer du å komme hit for å snakke til studentene. Hvilken rolle tenker du akademia kan spille i konflikter som denne?

– Mange ringer til Norge i denne aktuelle krisen fordi vi kan mer om Russland enn de fleste, og mye av den kunnskapen kommer herfra, forklarer Huitfeldt.

Hun mener at akademia spiller en viktig rolle i konflikten, etter-

som Norge ikke har bygget ned sin kompetanse om Russland slik mange andre land har gjort. Den sikkerhetspolitiske kompetansen i Norge er omfattende, stadfester statsråden.

– Hvis man tar beslutninger basert på et smalt beslutningsgrunnlag er også sjansen større for at man tar feil beslutninger, påpeker utenriksministeren.

universitas@universitas.no

Akademisk bidrag: Utenriksminister Anniken Huitfeldt mener norske akademiske miljøer har unike kunnskaper om Russland som kan bidra i Ukraina-krisen.

Tilbudsguiden

AVIS

Da Dagsavisen

Grubbegata 6
Oslodagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

MORGENBLADET

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/studentKontakt oss:
abo@morgenbladet.no
23 36 05 00

www.morgenbladet.no

EVENT

DJ Booking Norge AS, Sasseveien 28A
0571 Oslodjb@djb.no
Tlf: 90 53 29 29
DJ og artister: www.djb.no
Lyd og lys: www.123lyd.no

10% studentrabatt på leie av lyd- og lysprodukter fra 123lyd.no

DJ til ditt studentparty/samling fra djb.no

Spesialsydde løsninger som passer ditt budsjett.

LEGE

Helsehjelp
når det
passer degDigital lege- og psykologtime,
hjemmetest for klamydia,
Klinikker på Bislet, Bad, Vika
og Smestad.Les mer på kry.no **kry**

PSYKOLOG

Vi er her for
deg når du
trenger detSamtalerapeut uten
henvisning sentralt i Oslo,
hjelpechat, lokallag og
kostholdsveiledning.

Les mer på www.mhu.no

MENTAL
HELSE
UNGDOM @mentalhelseungdom

TANNLEGE

TANNLEGENE I
BOGSTADVEIEN 51Kr 450,- Undersøkelse med to
røntgenbilder og lett rens.

20% rabatt på fyllingsterapi.

20% rabatt på fjerning av
visdomstenner.

20% rabatt på rotfyllinger.

*Studentrabatt gjelder ikke
implantater, tanntekniske utgifter, og
estetisk behandlingFor timebestilling:
www.tb51.no
22 46 42 89
post@tb51.no

TEATER

Norges første og største improteater
kåret til Oslos beste scene av
Aftenposten i 2022.Alltid rimelige billetter - og enda
rimeligere onsdager & torsdager!Få GRATIS popcorn om du sier den
hemmelige koden «**Dette er et ran**» til
en av våre frivillige!Ta gjerne en titt innom
www.detandreteatret.no
@detandreteatret
fb/detandreteatret

TILBUDSGUIDEN

Gode

tilbud

for

studenter

i

Oslo

Sykepleierne trives
dårligst på studiet

Manglende sosialisering: Sykepleierstudent Daniel Tørresvoll Stabu mener mange har slitt med å bli kjent med andre på studiet.

Det framkommer av det ferske Studiebarometeret. Studentrepresentant trekker fram mangel på sosialisering og praksis som viktige årsaker.

Studiebarometeret

tekst Johannes Nyborg
foto Charlotte Førde Skomsøy

– Nå er jo jeg en koronastudent. Det er klart det har preget studenttilværelsen, eller *lack there of*, sier Daniel Tørresvoll Stabu til Universitas.

Han er sykepleierstudent på Lovisenberg diakonale høgskole og sitter i styret for Norsk sykepleierforbunds studenter. Han er ikke overrasket over resultatene og trekker frem flere utfordringer han tror bidrar til

Selv startet Stabu å studere høsten 2020. Studielivet var før pandemi og zoom er derfor nokså ukjent. En fersk studentundersøkelse viser nå hvordan to år med pandemi har gått særlig hardt ut over sykepleierstudentene.

Lav tilfredshet

Tall fra Studiebarometeret 2021, som ble lansert forrige uke, viser nemlig at sykepleierstudentene, sammen med de aspirerende grunnskolelærerne, scorer lavest i kategorien tilfredshet med eget studie (se faktaboks).

Arkeologistudentene er mest fornøyde. Likevel viser nesten samtlige studier en nedgang i tilfredshet fra 2019.

Stabu nevner blant annet at det har vært vanskelig å bli kjent med folk på studiet. Ifølge ham har det vært særlig vanskelig for førsteårsstudenter å opprette kollokviegrupper og del i studentmiljøet.

– Flere som har gitt tilbakemelding på at de ikke kjenner en tredjedel av klassen.

Forrige uke skrev Universitas at Studiebarometeret viste at studenter har savnet det sosiale under pandemien. En av tre studenter

oppgir at de ikke er godt nok integrert i studiemiljøet.

Ikke klare for yrkeslivet

Stabu trekker også frem at de praktiske sidene ved sykepleierutdanningen har vært ekstra krevende under pandemien.

– Kateterisering (uttømming av urinen ved hjelp av kateter, red anm.) er noe man gjerne skulle lært på skolen, men nå må man sitte hjemme med 1,5-litersflaske og prøver å kateterisere den.

Stabu ønsker også mer økonomisk støtte til sykepleierstudentene. Statsbudsjettet for universitet og høyskoler for 2022 viser at sykepleierstudiet per i dag er på finansieringskategori E. Dette vil si at studiestedene får mindre penger per sykepleierstudent, enn de for eksempel får per prestestudent. Dette til tross for at sykepleierstudenter må gjennomgå praktisk trening på studiet, og at materiell til dette koster penger.

Her nevner Stabu veneflonning (også kalt venekateter, er innleggelse av et plastrør i venen) som et eksempel. Der får de bare et forsøk på å øve med lærer. Etter skal studentene være klare for praksis. Stabu opplever at studiestedene gjør sitt beste, men manglende økonomisk går til slutt utover studentene.

Han er også tydelig på at hjemmeundervisning, og lite tid på å øve på praktiske prosedyrer med lærere gjør studentene usikre.

– Flere føler seg ikke forberedt når man skal ut i yrket. Stabu er bekymret for at denne usikkerheten kan ha store konsekvenser når studentene skal ut i praksis eller arbeid.

For få praksisplasser

En annen viktig del av sykepleierutdanninga er praksis. De fleste sykepleierstudenter har praksis på sykehjem, sykehus og hjemmesykepleien for å bli kjent med helsevesenet.

Sykepleierstudentene har lovfestet rett til å få praksis som skal omfatte kirurgi, og kirurgiske spesialiteter. Denne erfaringen får man ikke på sykehjem, som Stabu forteller flere har istedenfor sykehuspraksisen.

Studiebarometeret viser også ten-

densen Stabu referer til. 3,7 er den gjennomsnittlige poengscoren sykepleierstudentene har gitt praksisopplevelsene sine i 2021. Dette er lavere enn blant annet arkeologi (4,4) og bioingeniør (4,3).

Etter pandemien utbrudd har regjeringen økt antall studieplasser ved høyskoler i Norge. Daniel Stabu peker derimot på at antall praksisplasser må øke først for at det skal bli flere sykepleiere i Norge.

– Å øke på med antall studieplasser er kontraproduktivt. Fordi det er ikke nok relevant praksisplasser å tilby alle. Stabu påpeker også at trivselen på studiet påvirkes av mangelen på praksisplasser.

– Det handler jo om å se alle aspekter av helsevesenet, og finne den delen du trives i. Hvis kommunetjenesten ikke er din greie, er det en selvfølge at du ikke trives om man får det gang på gang.

Stabu håper at tendensen i studiebarometeret snur.

– Mistrivsel kan føre til færre sykepleiere, som vil gi større mangel enn i dag. Samfunnet går ikke rundt uten sykepleierne.

universitas@universitas.no

Studiebarometeret

+ Studiebarometeret ble gjennomført for niende gang høsten 2021.

+ Studentene gir en score fra en til fem på overordnet tilfredshet, hvor fem er best.

+ Sykepleierstudiet scorer lavest med 3,6 i snitt.

+ Sykepleierstudiets tilfredshet har falt mest siden 2019, med -0,4.

+ Arkeologi- (4,4) og religionstudentene (4,3) ga høyest score.

+ Studiebarometeret gjennomføres hvert år med 2. og 5. års-studenter fra alle norske universiteter og høyskoler.

+ Nokut gjennomfører undersøkelsen på vegne av Kunnskapsdepartementet.

Kilde: Studiebarometeret

Dette ble for drøyt for Athletica

For mye mage: Slik gikk Betina (22) kledd da hun ble fortalt at antrekket var i strid med SiO Athleticas trivselregler.

Lærerstudent Betina Granlie Mathiesen (22) ble bedt om å dekke seg til på SiO Athletica. Slike antrekk bidrar til kroppspress, ifølge SiO.

Kleskode

tekst Aurora Djupvik Archer
foto Isabel Svendsen Berge

Betina Granlie Mathiesen (22) tøyet da hun fikk den sjokkerende beskjeden om at hun hadde brutt treningssenterets kleskode.

Mathiesen, som er grunnskolelærerstudent ved Oslomet, forteller at en ansatt kom bort til henne og ga beskjed om at hun til neste gang måtte ha på seg andre klær. Mathiesen hadde på en treningstopp som viste deler av magen og ryggen.

– Det var en ubehagelig beskjed å få, sier Mathiesen om det hun beskriver som en i utgangspunktet sårbar situasjon.

Kleskoden fremgår av SiOs trivselregler, som er en del av vilkårene medlemskap hos Athletica.

«På trening hos SiO Athletica fokuserer vi på treningsglede for alle og vi ønsker ikke å bidra til økt kroppspress. Treningstøy skal derfor som et minimum dekke mage/rygg og rumpe», lyder første punkt i trivselreglene.

Fikk feil begrunnelse

Dette er ikke første gang noen har blitt bedt om å skifte treningstøy på et av Athleticas treningssentre. I mars 2020 skrev Universitas om informatikkstudenten Sara Rossebø (22) som også fikk beskjed om at antrekket hennes brøt med kleskoden.

Etter hendelsen tok Mathiesen kontakt med SiO for å få klarhet i begrunnelsen for kleskoden. På e-post til Mathiesen skriver en medarbeider hos SiO kundeservice at klesreglene sier noe om hvilket «image» Athletica ønsker å formidle som treningssenter.

«Siden vi er et studentsted, er det naturlig å ha en kleskode som reflekterer hvordan studentene kler seg på studiestedene», skriver medarbeideren i e-posten.

Når Universitas tar kontakt med SiO kommer det frem at denne begrunnelsen ikke stemmer.

«Det er bare å beklage svaret studenten har fått fra kundeservice, jeg kjenner ikke igjen begrunnelsen som medlemmet får», skriver Petter Kleven, leder i SiO Athletica, i en e-post.

Vil motvirke kroppsfokus
Kleven skriver videre at SiO

ønsker å «motvirke en kroppsfokusert treningskultur» og «fremme verdier som treningsglede, mestring og mangfold».

Dette skriver han også er ønsket som kommer fra studentene selv, og viser til en undersøkelse gjennomført av Norges idretts-høgskole (NIH) i 2020.

«Den viste at ca 65 prosent av mannlige og 84 prosent av kvinnelige studenter rapporterte om et generelt opplevd kroppspress. Treningssentrene viste seg å være

se nærmere på», legger han til.

Selv om Mathiesen opplevde hendelsen som ubehagelig kan hun likevel forstå bakgrunnen for Athleticas regler.

– Jeg forstår at tanken bak er god. Men jeg synes samtidig at regelverket er motvirkende. Det handler om at vi må akseptere alle kropper, og da må vi la alle kle seg slik de vil, sier Mathiesen.

Mathiesen mener kleskoden gir uttrykk for at SiO ikke er på studentenes side.

– Jeg føler de kjemper imot oss. Er det noe studenter i 2022 er opptatt av så er det at vi skal få lov til å være oss selv og kunne gå i akkurat det vi vil.

Det handler om at vi må akseptere alle kropper, og da må vi la alle kle seg slik de vil

Betina Granlie Mathiesen, lærerstudent

den arenaen hvor et flertall av studentene i undersøkelsen rapporterte at de opplevde kroppspress», er informasjonen Kleven har trukket ut av undersøkelsen og videresender til Universitas.

Han beklager at Mathiesen har opplevd ubehag hos dem.

«Våre ansatte skal si ifra til de det gjelder på en respektfull og høflig måte», skriver han.

«Det er helt sikkert rom for forbedring når det kommer til å formidle trivselregler, så dette må vi

Forsker: Uklar effekt

Ingela Lundin Kvaalem er forsker ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo. Hun forsker på kroppsbilde og kroppsideal. Hun er klar over at de fleste treningssentre i dag opererer med kleskoder, men kan ikke si noe om deres effekt på opplevelsen av kroppspress.

– Kroppspress er noe du opplever selv som person, det kommer ikke av at noen tvinger deg til noe,

sier Kvaalem på telefon til Universitas.

Om tiltaket med kleskoder er et effektivt bidrag til å motvirke kroppspress er Kvaalem usikker på. Hun stiller seg imidlertid positiv til å flytte fokuset vekk fra uoppnåelige kroppsideal, og mener det er en grei måte å få frem at andre verdier enn utseende til fordel vektlegges.

– Det som er positivt er å få fokuset vekk fra utseende og få det over på kroppens funksjon, og over på helseaspektet. Forskning viser at det er sunnere å tenke på kroppen på denne måten, enn om man tenker at man trener for utseendes skyld, sier Kvaalem, men legger til:

– Men jeg vet ikke om kleskoder har denne effekten.

Kvaalem påpeker at det å kunne si noe om kleskodenes mulige innvirkning tilsier at man vet at de skulle ha noen effekt. Når man ikke vet effekten av dem, kan man tenke seg at det kan gå begge veier.

universitas@universitas.no

HAN MEDITERER, SPILLER PIANO OG GIR UT KRIMROMANER:

Christen Krogh er ny rektor ved Oslomet

Filosof, ingeniør, krimforfatter: Christen Krogh mente jobben var for viktig til å ikke søke.

Oslomets nye rektor vil ikke røpe noe om sine planer for jobben. Men han lover å sette studentene i sentrum.

Rektorportrett

tekst Tord Magnus Dyrkorn
foto Sara Aarøen Lien

Universitas har møtt den nyvalgte rektoren ved Oslomet, datateknikeren og filosofen Christen Krogh. Pandemien gjør at vi møtes gjennom digitale flater, men 56 år gamle Kroghs gode humør er likevel til å ta og føle på gjennom skjermen.

– Jeg ble veldig glad og beæret av å få jobben. Oslomet er en superviktig forskningsinstitusjon

i Norge, åpner en entusiastisk Krogh med å si.

Krogh er stolt over å ha kapret den øverste stillingen til Oslos nest-største universitet. Han har

Man må ta den plassen man trenger i samfunnsdebatten

Christen Krogh, rektor ved OsloMet

klare visjoner for jobben som den andre rektoren for Oslomet, etter at Høyskolen i Oslo og Akershus tok steget opp og ble et fullverdig universitet i 2018.

– Det føles veldig godt, svarer Krogh når vi spør hvordan det var å vinne rektorkampen.

– Jeg gleder meg og er ydmyk, og ikke minst glad de valgte meg!

Krogh ble valgt til rektor av Oslomet av universitetsstyret i

desember. Etter hva Universitas erfarer var det kun Krogh og motkandidaten Nina Waaler det stod mellom til slutt. Waaler har siden den tidligere rektoren, Curt Rices

avgang, fungert som rektor ved Oslomet.

– Har du sett deg ut jobben lenge?

– Ingen forutså egentlig Curt Rices avgang, så nei. Men da den ble utlyst, så var det en for interessant og viktig jobb til at jeg kunne la være å søke, avslører Krogh.

Krim og Kathmandu

Bakgrunnen til Krogh et bredt spekter av personlige og akademiske meritter. Han er både sivilingeniør og doktor i filosofi, og i 2014 gav Nittedølen ut krimromanen *Kileskrift*. Han er muskalsk og har også egen skrivestue på hytta.

– Er *Kileskrift* anbefalt litteratur for Oslomet-studenter?

– Hehe, nei. Anbefalt litteratur er knyttet opp mot læringsutbyttet for studiene, svarer forfatteren med et glimt i øyet, og kan avsløre at han har noen pågående skriveprosjekter han jobber med.

– Jeg mediterer også innimellom, utbryter han.

– Jeg var backpacker på 90-tallet. Vi var i Kathmandu og snublet over noen som skulle på meditasjon. Vi fikk være med og ble buset opp til et kloster i åssidene og var der i ti dager. Vi spiste lite og

Christen Krogh

+ Nyvalgt rektor ved Oslomet.

+ 56 år.

+ Fra Nittedal.

+ Ingeniør i datateknikk og doktorgrad i filosofi.

+ Skriver krim, mediterer og spiller piano på fritiden.

snakket ikke, og mediterte.

Krogh forteller at han fortsatt mediterer irregulært for å koble ut.

– I tillegg til backpacking, hvordan var du som ung student?

– Jeg var veldig opptatt av å være student, med alt det innebærer. Jeg hadde verv i Ansa, bodde i bofellesskap med andre,

og festet, innrømmer han og legger til:

– Likevel var jeg opptatt av å lære noe! Studietiden er en periode man sosialiseres. Det ligger mye dannelse i det å møtes sosialt fra ulike faglige perspektiver.

Krogh forteller også at han spiller piano for eget bruk.

– Er du flink?

– Jeg vil si jeg er helt ordinær. Men jeg har utrolig mye glede i det, svarer han.

Kunstig intelligens

Kroghs akademiske karriere begynte ved Universitetet i Glasgow. Her ble han sivilingeniør i datateknikk, som han forteller at han føler lå nærmest interessen for science fiction. Krogh forteller også at han har vært interessert i filosofi helt siden han var ung:

– Jeg husker jeg fant en lærebok i exphil hjemme hos besteforeldrene mine, som jeg bladde i da jeg var ung gutt.

Krogh sier han valgte å ta et emne i moralfilosofi mens han var i Glasgow.

– Vennene mine tok heller spansk fordi de tenkte det var praktisk til ferie, humrer han.

Krogh jobbet deretter med informatikk i noen år, før han kom over en stipendiatstilling knyttet til flere fagfelt.

– Jeg fikk den og tenkte det kunne vært kult å ta en doktorgrad innen filosofi.

Det var i skjæringspunktet mellom datateknologi og filosofi at han fant sitt sanne fagfelt, kunstig intelligens:

– Det var nok denne sammenhengen som drev meg inn i kunstig intelligens som fagområde. Graver du dypt nok i kunstig intelligens, så kommer du til store, grunnleggende filosofiske spørsmål om kunnskap, forteller Krogh ivrig.

Kortene tett til brystet

Selv om han overtar først i mars, har han klare planer for sin rektorgjerning.

– Hva er det første du skal gå i gang med 1. mars? Har du en 100-dagersplan?

– Jeg har ikke en ferdig plan for den første tiden, og den er jeg dessuten ikke beredt til å snakke om ennå, svarer Krogh alvorlig og fortsetter:

– Men det jeg kan si noe om, er områder som er viktige for meg.

Krogh går systematisk til verks når han ivrig lister opp sine poeng, og det er tydelig at han har hatt en klar visjon. Det er spesielt to ting som går igjen når han bretter ut om hvordan han mener Oslomet bør være:

– Utdanningen er den første og viktigste oppgaven for et universitet, så det første er at studenten skal stå i sentrum.

Fire ganger i løpet av intervjuet, nevner Krogh at på hans Oslomet skal studenten stå i sentrum.

– Hva betyr dette konkret?

– Her er det mulig å svare på to nivåer. Man kan liste opp konkrete tiltak, men man kan også svare på et litt høyere nivå. Jeg gjør det siste:

– Jeg ønsker at når vi jobber, så skal vi tenke igjennom: «Gjør dette at vi nærmer oss målet om å gjøre det så bra som mulig for studentene eller ikke?» Det er en måte å drive ledelse på som jeg skal jobbe med.

For det andre er Krogh brennende opptatt av at Oslomet skal være tett på samfunn næringslivet. Han forteller at han selv erfarte hva som skjedde når samarbeidet mellom utdanningssektoren og næringslivet sviktet:

– Jeg var en tid utviklingsdirektør i Opera Software som laget nettlesere. Og vi var ganske gode på å lage nettlelesere til mobiltelefoner og spillkonsoller. Blant annet Nintendo jobbet vi med, forteller Krogh.

Opera hadde på et tidspunkt et behov for mange ingeniører på kort tid. Da det ikke var nok kompetanse på det norske arbeidsmarkedet forteller han at de måtte flytte deler av utviklingen til utlandet. Han er klar på hva som gikk galt den gang:

– Jeg burde vært tydeligere på mer samarbeid med utdanningsinstitusjonene, og de burde vært mer opptatt av det som var vårt behov.

Den erfaringen tar han med

Fem kjenner med Christen Krogh

+ Leser du noe for tiden, i så fall hva?

+ Ja, jeg leser John Searles *Making the Social World* – en amerikansk filosof som har jobbet med limet i samfunnet, hvordan den sosiale verden fungerer. Og så leser jeg en liten bok, *Dante and his Life and Work* av A.G. Ferrers Howel, som jeg fant på et støvete antikvariat.

+ Hvor lang tid bruker du på badet om morgenen?

+ Jeg dusjer hver morgen og barberer meg, og så kler jeg på meg når jeg går ut. Ikke så veldig lang tid! Burde jeg brukt lenger tid synes du, hehe?

+ Hva er bakgrunnsbildet på telefonen din?

+ Det er bilde av mine to døtre som står på Nordvestlandet og ser utover en fjord.

+ Når er man i sin beste alder?

+ Det er når man har det som best.

+ Hvor er Oslomet når du trer av som rektor?

+ Oslomet er da den viktigste institusjonen for utdanning og forskning for velferds- og arbeidslivet i Norge.

seg i den nye jobben. Krogh mener Oslomet har en svært viktig posisjon i samfunnet og tilbyr essensielle utdanninger for velferdsstat og verdiskapning.

– Man må ta den plassen i samfunnsdebatten man trenger som universitet, og ikke være redd for å snakke med de ulike aktørene i samfunnet.

Den tause lytter

«Studenten i sentrum» har tilnærmet blitt Kroghs slagord. Og selv om LinkedIn-profilen hans antyder at han for det meste har jobbet med den forskningsrettede delen i høyere utdanning, er han tydelig når han blir utfordret på dette:

– Jeg har faktisk jobbet med utdanningsrelaterte oppgaver også. For eksempel var jeg ansvarlig for Høyskolen Kristianias satsing på livslang læring, samt at jeg utviklet et fellesemne for doktorgradsstudiene våre.

– Erfaringen min fra arbeidslivet og fra utdanningsinstitusjo-

Det var en for interessant og viktig jobb til at jeg kunne la være å søke

Christen Krogh, rektor ved OsloMet

ner gir meg perspektiver jeg tror gjør det lettere å sette studenten i sentrum.

– Hva er de største utfordringene til Oslomet de kommende årene?

– Det er jeg ikke beredt til å gå ut og si noe om nå. Oslomet har en veldig viktig funksjon i samfunnet og det vil være veldig viktig for å fortsette å gjøre utdanningen og forskningen bedre.

– Avslutningsvis, vil du gi et godt råd til deg selv som rektor inn i jobben?

– Mitt gode råd til meg selv, er å være tilgjengelig og lytte til både ansatte og studenter om hva som skal til for at Oslomet skal bli en så bra institusjon som mu-

lig, svarer Krogh etter å ha tenkt lenge, og skyter inn til slutt:

– Jeg ønsker at det er så mange studenter som mulig på campus i vårsemesteret!

universitas@universitas.no

Taus: Den nylagte rektoren, Christen Krogh, vil ikke røpe mye om planene for Oslomet.

UTENRIKS

Isolert i inflasjon

Leiepriser mangedoblet studielånet og førte til iskalde leiligheter. Slik rammes studentene i Tyrkia av en inflasjon som akselerer i rekordfart.

Universitas i Tyrkia

tekst Ingrid Elida Karo Johansen
foto Sara Aarøren Lien

– 50 lira! For en stusselig hamburger! Dette er den billigste burgeren som finnes, men jeg hadde aldri hatt råd til den, utbryster studenten Emrah Okten fortvilet og peker på en Foodora-lignende nettside på mobilen sin.

Emrah plukker ut rundstykket han har fått utdelt i vakumplast. River ut en bit, tygger, svelger. Dypper det kanskje litt i linse-suppa. Tar en jafs av kyllingen i ris.

Han er en av 1000 studenter i Ankara som kommer hit til hovedkontoret til Det republikanske folkepartiet (CHP), det største opposisjonspartiet i Tyrkia, hver eneste dag. Ofte må han stå i minusgrader i 30, 40

minutter først, før han går inn en dør, opp et par trapper, og trer inn i et rom der det klirres i kniver som skjæres mot tallerkener, og det slurpes mot skjær av linsesuppe. Noen studenter sier CHP åpner dørene fordi de bryr seg om studenter, andre sier de gjør det for å hank inn stemmer. Felles for dem er likevel følgende: De får en gratis middag de ellers ikke hadde penger til.

– Jeg kan ikke huske sist jeg spist rødt kjøtt. En kilo kjøtt koster 200 lira, og det er det samme som jeg bruker på alt annet i løpet av en uke, noen ganger to, sier han.

Emrah har et mørkt, rufsete hår, og når han lener seg fremover for å gripe tak i et yog-

Økonomisk krise i Tyrkia

+ Inflasjonen i Tyrkia har nådd det høyeste nivået siden 2002.

+ Myndighetenes egne tall viser et inflasjonstall på 36 prosent, men uavhengige grupper rapporterer om en prisøkning på over 80 prosent i løpet av et år.

+ Samtidig er valutaen i fritt fall. Siden 2018 har den tyrkiske liraen tapt 50 prosent av sin verdi mot den amerikanske dollaren.

+ President Erdoğan holder rentene lave, og kritikere mener derfor han har mye av skylda for krisen.

Kilde: Financial Times, AFP

hurt-lignende beger med vann, kommer det til syne en tatovering av to trekanter innviklet i hverandre på halsen hans. Han er trøtt. Har jobbet hele natta med skolearbeid.

Og nå fortsetter han å bla gjennom nettleseren på mobilen med kjappe bevegelser. En kaffe. 30 lira. En strømregning. 1000 lira.

50 lira er i skrivende stund litt over 30 norske kroner. Om en uke er det sannsynligvis mindre. Det er også timelønnen til Emrah når han ved siden av studiene underviser ungdomsskoleelever i matte.

Han er arkitektstudent og skriver for øyeblikket bacheloroppgaven sin. Han designer, regner vinkler, lager modeller, og kunne gjerne tenkt seg en ny pc. Men uansett

hvor mye han sparer, dag etter dag, setter inn penger i banken, har ikke kontoen hans sjans til å ta igjen prisene som galopperer i rasende fart.

Har ikke råd til lyspære

– Er det okei at vi tar litt bilder her?

Emrah sitter henslengt i sofaen i kollektivet sitt.

– Ja, men jeg vil ikke at dere publiserer det i Tyrkia, sier han alvorlig.

Vi skal til å spørre om han er redd for å uttrykke seg i mediene idet det brer seg et stort smil over ansiktet hans.

– Jeg vil ikke at vennene mine skal se hvor stygt jeg bor, sier han, ler og peker rundt seg.

Han peker på sofabordet, altså et strykebrett, der det står en halvfull colaflaske og en plastikkpose. Og så på det lille stuebordet, altså en pappeske, der det står et askebeger. Deretter peker han inn på kjøkkenet som har vært mørkt i en måned fordi de ikke har penger til å skifte ut lyset i lampen, og til slutt på plantene sine, som henger svakt med hodet.

– Jeg skjønner ikke, jeg har gitt dem vann og alt de trenger, men de døde, jeg vet ikke hvorfor, sier han.

I det fjerne høres det bønnerop, og så en lyd av noe som minner om et skudd («Woooo, kanskje det er krig!» sier Emrah). Han fortsetter, halvveis på spøk, halvveis på alvor:

– Leveforholdene er så vanskelige at ikke engang plantene klarer å leve her. Ikke i denne leiligheten, men heller ikke i dette landet.

Som så mange andre studenter Universitas har snakket med i Tyrkia, vil Emrah aller helst reise vekk. Han har snart en bachelor i arkitektur, men drømmer om å jobbe som servitør i USA. Det har allerede broren hans gjort, og nå har han blitt restaurantsjef. Han skal fikse et jobbintervju til ham.

Ti bind koster 50 eller 60 lira på det billigste, det vil si like mye som timelønnen min. Jeg burde stoppe å blø og bli gravid.

Yagmur Nisan Sakarya, psykologistudent i Istanbul

– Da jeg var liten så jeg annerledes på fremtiden min. Jeg tenkte: bare jeg blir arkitekt så ordner alt seg, da får jeg penger, og folk ser opp til meg. Men nå er jeg arkitekt, og alt er det samme, så jeg bryr meg ikke lenger om utdanningen min, sier han og trekker på skuldrene.

Saken fortsetter på neste side →

Det er veldig vanlig at en utleier sier: «Normalt ville dette stedet kostet 1000 lira for en familie, men siden du er student, blir prisen dobbel»

Berat Çelikoğlu, økonomistudent og representant i Tyrkias nasjonale studentorganisasjon

Kaoset: – 2500 lira for dette shitty stedet! sier Berkay Yamener om kollektivet sitt. Førrige måned hadde de ikke penger til å betale strømregningen. Da ble strømmen midlertidig slått av.

Kulden: Prisen for elektrisitet og gass har doblet seg den siste året i Tyrkia. – Jeg har ikke på varmen i det hele tatt, så da sitter jeg heller lange kvelder på kafe eller biblioteket, for å slippe å fryse, sier studenten Emrah Okten.

Familien til Emrah kommer fra en liten landsby øst i landet. De jobbet som bønder, men da de ikke klarte å livnære seg på det lenger, reiste de inn til Istanbul etter håp om jobb. Men i millionbyen var det flere mennesker enn jobber, og familien til Emrah jobbet under vanskelige forhold, blant annet med konstruksjonsarbeid.

– Så i motsetning til mange av vennene mine, har ikke familien min penger til å hjelpe meg økonomisk, sier han.

Ofte sitter han på Starbucks til sent på kvelden («men jeg kjøper selvfølgelig ingenting, den kaffen koster skjorta!») for der er det varmere enn i leiligheten med det kalde gulvet. De har ikke råd til å fyre i leiligheten. Tidligere pleide han å sove på bibliotekene for å spare strøm.

– Men du er ferdig med eksamen snart, sier du, skal du feire?

– Jeg skulle ønske, sier han og ler nervøst.

– Men det koster penger, bare en øl på bar koster 40 lira, så, ehm, jeg tror ikke det...

Han peker på tatoveringen på halsen sin av de to trekantene som er fanget inn i hverandre, og forklarer meningen bak den:

– Du tror du er fri, men egentlig er du bundet fast.

Har ikke råd til renter

Så hvorfor kan de akselererende prisene i Tyrkia sammenlignes med Usain Bolt når han løper 60-meteren? Altså: hvorfor øker prisene så mye?

Inflasjonen i Tyrkia har nådd det høyeste nivået siden 2002, ifølge nye tall fra Tyrkias myndigheter. Tallene viser et inflasjonstall på 36 prosent. Det betyr at prisen på en bestemt vare har økt med 36 prosent på ett år. Kostet en pakke med pasta 20 kroner i fjor, koster den altså nå 27 kroner.

Men det er uenigheter om tallene.

Flere uavhengige rapporter viser nemlig et betydelig høyere tall. Inflation Research Group har for eksempel regnet ut en infla-

Etter de store Gezi-protestene i 2013, og særlig etter kuppforsøket i 2016, slo myndighetene hardt ned på demonstranter og kritikere, og opposisjonen mener at landet siden beveget seg i en mer autoritær retning. Dette førte blant annet til en økende utenlandsk skepsis og investorer som trakk seg ut. Så kom pandemien og situasjonen tilspisset seg.

Likevel holdes rentene nede. Det strider imot etablert økonomisk tankegang om at renten bør settes opp når inflasjonen i et land blir for høy, nettopp for å bremse opp pengebruken. Det samme gjelder når valutaen mister mye av sin verdi. Å sette opp renten, vil som hovedregel øke etterspørselen etter valutaen. Men Erdoğan mener det motsatte: at høy rente gir høyere inflasjon.

Har ikke råd til varm leilighet

Fra den ene storbyen til den andre: I et kollektiv i Istanbul, er ikke situasjonen særlig annerledes fra Ankara. Tvert i mot. Der åpner ingeniørstudent Berkay Yamener døren inn til kollektivet hans.

– Kan jeg tilby dere noe? Jeg har vann, epler og bananer, sier han.

– Ellers takk. Men du kan tilby en setning om hvordan den økonomiske situasjonen din er?

En hel setning trengs ikke, Berkay holder seg til ett ord i første omgang:

– Fucka!

Så en utdypning:

– For seks måneder siden, var jeg virkelig fucka. Jeg ble med på studentprotester på universitetet mitt og da kuttet myndighetene ut stipendet mitt. Jeg hadde null penger, og bodde hos ulike venner. Så for seks måneder siden var jeg fattig, men nå er alle fattige, så jeg er ikke alene lenger! sier Berkay og ler.

Han griper tak i et balltre som ligger på gulvet i gangen, bare i tilfelle det kommer noen som skal kreve inn penger for elektrisitet eller naturgass, og gir oss en omvisning.

– 2500 lira for dette shitty stedet, sier han og fortsetter inn i leiligheten han deler med tre andre.

Han går forbi badet med skiltet «ikke lukk døren fra utsiden av!» og forklarer at man risikerer å bli låst inne der fordi de har mista det utvendige dørhandtaket. Han går forbi et monopolspill og sier: «i hvert fall har vi falske penger!» og peker til slutt på en pakke med oppvasksvamper og sier:

– Jeg skrev et brev til protestvennene mine i fengsel og sa «vi er sultne, vi er kalde og vi har ikke noe penger!» Så da tok de med disse greiene her til oss, sier han, ler og legger til:

– Hadde jeg også vært i fengsel så hadde jeg i det minste fått tak over hode og gratis mat.

Nå er Berkay er på utkikk etter arbeid, men foreløpig får han økonomisk hjelp fra foreldrene sine. Ettersom den økonomiske krisen rammer enhver i Tyrkia, er det likevel begrenset hvor mye han får fra dem, sier han.

Berkay stopper omvisningen i et rom som fungerer som halvveis stue, halvveis soverom.

– Dette er det ene soverommet, sier han og peker på en dobbeltseng med tre dyner på og et klesskap.

– Og dette rommet, sier han og veiver med armene på den andre siden av det han kaller «en usynlig vegg»:

– Er salongen.

Der er en sofa dekket av fem forskjellige dyner, en madrass i forlengelse av sofaen, og et stuebord med noen centimeter ledig plass, men ellers dekket av: mandelsmør, ketchup, sigaretter og en kaffekopp med mugg i. I taket henger en lyspære som man kan skifte farge på lyset: grønt, blått og rødt for «sexy night times»

– Dere har mange dyner?

– Ja! Svarer Berkay i et stolt glis og begyner og telle:

To dyner her, tre der, og der er det to til, og tre på hans rom. De er nødvendige å holde varmen, sier han.

– Men nå har jeg fjernet en av dynene fra rommet mitt, fordi vi har skrudd på naturgassen for å varme opp leiligheten.

– Vi har ikke råd til det, men vi har heller ikke lyst til å bli syke, så ja vi er fucked.

Kollektivet varmet ikke opp leiligheten

Leveforholdene er så vanskelige at ikke engang plantene klarer å leve her. Ikke i denne leiligheten, men heller ikke i dette landet

Emrah Okten, arkitektstudent i Ankara

hele desember, eller tiden før det, til tross for at det bare var fem grader ute. Den vanligste oppvarmingsformen i Tyrkia, naturgass, er det de fleste studentene Universitas har snakket med trekker frem som varen med høyest prisøkning. Bare siden siden før årsskiftet har prisene doblet seg, og mange studenter har derfor ikke skrudd på varme i det hele tatt.

Berkay fortsetter omvisningen ut på balkongen, og peker på en haug brent plast.

– Vi var så kalde en dag, så vi bestemte oss for å brenne plastikk på stuebordet for å

holde oss varme. Til slutt måtte vi flytte den ut på balkongen.

– Kan ikke det være giftig?

– Å bo i Tyrkia er giftig.

Har ikke råd til tamponger

I et av rommene i kollektivet til Berkay sitter psykologistudenten Yagmur Nisan Sakarya. Hun peker på en leiligheten på andre siden av gata. Der bor hun med søsteren sin og en annen.

– Det er et mye finere sted, sier hun og ler.

– Og vi er heldige med prisen.

Søsteren hennes flyttet inn for tre år siden, og kontrakten de da signerte, innebar en leiepris fastsatt fra før prisene i markedet begynte å galoppere. De betaler omtrent 2000 tyrkiske lira i måneden for leiligheten.

– Men hadde vi flyttet ut, ville utleieren ha satt opp prisen til 6000. Det er det prisen for en slik leilighet er nå, sier hun.

Sakarya får noe hjelp fra foreldrene, men jobber også som privatlærer på deltid. Timelønnen hennes er omtrent 60 lira, 40 norske kroner i skrivende stund. Til tross for brukbar husleie, sliter hun likevel med å betale for mat på butikken, vann og regninger.

– Hva sliter du mest med å betale for?

– Bind og tamponger! Ti bind koster 50 eller 60 lira på det billigste, det vil si like mye som timelønnen min. For ikke lenge siden kostet den dyreste sorten 15, sier hun og fortsetter:

– Jeg burde stoppe å blø og bli gravid!

Hadde jeg også vært i fengsel så hadde jeg i det minste fått tak over hodet og gratis mat

Berkay Yamener, ingeniørstudent i Istanbul

sjonsrate på 83 prosent. Det gir pastapakken en prislapp på 37 kroner, nesten en fordobling på bare ett år.

Dette har ført til en lira i fritt fall som har tapt 50 prisen av sin verdi mot den amerikanske dollaren, ifølge Financial Times.

Men hvorfor?

Svaret er selvfølgelig komplekst, men både opposisjonen og økonomer gir Tyrkias president Recep Tayyip Erdoğan mye av skylda for en ukonvensjonell økonomisk strategi.

Erdoğan er nemlig en selverklært «fiende av renteinntekter» og mener det heller er positivt å holde liraen og rentene lave. Ifølge ham vil det få fart på eksport og turisme, fordi det blir billigere for utlendinger å handle varer produsert i Tyrkia eller reise dit på ferie. Denne økonomiske strategien har til og med fått eget navn: Erdoğanomics.

Da Erdoğan kom til makta i 2002, opplevde den tyrkiske økonomien positive resultater en stund som følge av denne økonomiske strategien. Erdoğan ble hyllet for å stable økonomien til landet på beina igjen. Strategi hans var derimot svært avhengig av en ting: utlandet.

Timeslønn: Yagmur Nisan Sakarya jobber som privatlærer ved siden av studiene sine. En time jobb holder akkurat til en pakke tamponger. Yagmur Nisan Sakarya jobber som privatlærer ved siden av studiene sine. En time jobb holder akkurat til en pakke tamponger.

Mørket: I kollektivet til Emrah Okten har kjøkkenet vært mørkt i en måned. De har ikke penger til å skifte ut lyspæra.

Har ikke råd til hybel

Parallelt med den galopperende inflasjonen og svekkede tyrkiske liraen er det en ting til som gjør studentene særlig utsatt for den økonomiske krisen: studentboliger.

Eller riktigere: mangelen på dem.

Som student i Tyrkia kan du nemlig velge mellom to typer studenthybler utenom det private leiemarkedet.

Vi var så kalde en dag, så vi bestemte oss for å brenne plastikk på stuebordet for å holde oss varme

Berkay Yamener, ingeniørstudent i Istanbul

Det ene er sengeplasser i statlige studenthybler. De koster en sum i underkant av det månedlige tyrkiske studielånet på 650 tyrkiske lira.

– Men der er det stappfullt.

Det sier Berat Çelikoğlu. Han er økonomistudent og en av talspersonene for Tyrkias eneste offisielle studentorganisasjon.

Det finnes omtrent 670.000 slike sengeplasser i hele Tyrkia, ifølge en rapport av tenketanken SODEV GENÇ. Det er nok til omtrent hver tiende tyrkiske student.

– Det andre er alternative er sovesaler som drives av islamske grupper, sier Çelikoğlu.

– Disse er rimeligere, men der må studentene overholde strenge religiøse regler, som for eksempel å stå opp til et viss tidspunkt for å be, innetid på kvelden og obli-

gatorisk religiøs undervisning, sier han, sukker og sier to ord: Enes Kara.

Medisinstudenten Enes Kara bodde i en slik religiøs hybel og i en video publisert på sosiale medier for noen uker siden hadde studenten beskrevet et uutholdelig press han levde under. Kort tid etterpå tok han livet sitt.

Rundt om i landet brøt det ut store demonstrasjoner til støtte for medisinstudenten. De mente at mangelen på studentboliger var en direkte årsak til selvmordet.

Men dette var ikke første gang studentenes boligmangel har utløst protester. Problemet toppet seg i høst, da studentene hadde strømmet inn til byene etter to år med Zoom-undervisning, bare for å møte den økonomiske virkeligheten i fleisen og bli sendt ut på gata. Bokstavelig talt. Studenter tilsluttet seg nemlig bevegelsen Barnamıyozuz Hareketi, «vi finner ikke husly», og tok med seg madrasser og soveposer ut til parker og torg, der de i flere uker sov i protest. Men protestene ble slått hardt ned på. Hundrevis av studenter ble arrestert og president Erdoğan kalte bevegelsen «en ond kampanje».

– Så: de statlige hyblene er fulle, de religiøse hyblene er uutholdelige for ikke-troende, så hva gjenstår da? Det private leiemarkedet, sier studentlederen.

Og det private leiemarkedet unntas ikke akkurat inflasjonen. Der har prisene steget i snitt 55 prosent det siste året, ifølge Daily Sabah.

– Hva koster et typisk rom i en leilighet i Istanbul?

– Ikke under 1500 lira. Det er umulig. Skal du bo sentralt i tillegg er starter prisene på 5000, sier han.

1500 er nesten tre ganger så mye som studielånet på 650. 5000 nesten åtte ganger så mye.

– Og leietakerne nyter godt av studentenes desperate situasjon. Det er veldig van-

lig at en leietaker sier: «Normalt ville dette stedet kostet 1000 lira for en familie, men siden du er student, blir prisen dobbel!»

– Virkelig?

– Ja, det er veldig vanlig. Som student har jeg til og med, med loven i hendene, rett på nedsatt leiepris, men de anerkjennes ikke av utleiende. «Vi er i en krise», sier de bare, så hva skal man gjøre?

Har ikke råd til oppvask

Tilbake i studentkollektivet i Istanbul peker Berkay demonstrativt på kjøkkenvasken med fire skjær, halvrvøyka sigaretter, mugg og noe ubestemmelig.

– Har dere tatt bilde av dette? spør han.

– Nei, men det handler vel ikke om den økonomiske situ...

– Selvfølgelig er det på grunn av økonomien! Alt i Tyrkia kan knyttes til økonomien.

– Årsaken til skitten oppvask er også den økonomiske krisen?

Han ler. Innrømmer at det kanskje ikke er helt riktig, men tenker seg litt om og poengterer:

– Hadde det ikke vært for at økonomien var så jævlig, så hadde vi hatt mer energi, mer overskudd, til hva som helst. Men alt vi gjør nå handler bare å komme seg gjennom dagene. Komme seg gjennom dem på en eller annen måte.

En uke senere tikker det inn en WhatsApp-melding fra Berkay. Han er et skritt nærmere fengselsopphold og dermed gratis mat og tak over hodet. Han skriver: «I oktober ble jeg varetektsfengslet og nå har jeg fått søksmålet mot meg.»

Neste melding:

«På rullebladet står det at jeg er anklaget for å være naken og sykle på en trehjulssykel.»

Rotet: Berkay Yamener har ikke satt sin fot på kjøkkenet på tre dager. Han orker ikke å være der når det er muggen og rotten mat der, men økonomien gjør at han mister all motivasjon livet, også til rengjøring.

SETTER PANDEMIEN PUNKTUM FOR KLEMMENS GULLALDER?

Klemmekultur under press

Gruppeklem: Fra meter til millimeter. For mange studenter kan det føles rart å ha lov til å klemme igjen, men Anita Torsvik, Mathias Helvig, Christer Weiseth, Ken Liv og Ragnhild Gabrielsen ligger langt framme i løypa.

Vi har fått lov til å legge munnbindet på innerlomma, klemme og danse – men hvordan var det egentlig det funket igjen?

Kos

tekst Daniel Hesby Hansen og Håvard Widerøe
foto Thomas Fure

I løpet av pandemien har mange av oss opplevd å miste en eller flere klemmekompiser. Der vi før pakket oss rundt hverandre så ofte vi hadde sjansen – venner, kolleger, medstudenter og lagkamerater – står vi i dag igjen som en gjengkleine onkler.

Nå som statsminister Støre har lagt munnbindet på innerlomma, og ølet igjen flyter fritt i Oslos gater er det lett å føle seg

litt beklemt, og det er ikke bare klemming som ligger bak. Etter å ha brukt to år på å forsone seg med å sitte urørt og pysjekledd og se forelesere mislykkes i kampen mot moderne teknologi, føles det rart å plutselig måtte finne tilbake til sitt pre-pandemiske selv. Hvordan er det å igjen måtte stå opp, ta på deodorant, gnisse ufri-villig med fremmede på t-banen og bytte ut et stumt breakout-room med å summe med sidemannen? Universitas tok turen til Frederikke for å finne ut hvordan studenter møter den ny-gamle hverdagen.

Klemmeteknisk svikt

Ved et bord i Frederikke spiseri har fem studenter fra samfunnsvitenskapelig fakultet rigget seg til for å spise lunsj. Ingen av dem har blitt klemt i dag, men etter to år med meteren er ikke det noe de tenker over før avisa spør.

Merker dere noe til at det blir mindre klem på dere enn før pan-

demien, selv om meteren er borte?

– Jeg møtte en kompis for noen dager siden som jeg ikke hadde møtt på lenge. Det ble en sånn rar greie, men ikke en klem, innrømmer Mathias Helvig (23) til et lattermildt lunsjbord.

– Vi visste ikke helt hvordan man skulle gjøre det lengre.

Christer Weisæth (25) tilføyer at han har samme opplevelse med å ta folk i hånda. Noe som før var en selvfølgelighet har nå blitt noe man må tenke gjennom.

Vi må være rause med hverandre

Camilla Oulie Eskildsen, studentprest ved UiO

– Før var det fram med hånda, «hyggelig å møte deg, jeg heter Christer», men nå blir det ofte bare et nikk på avstand før man introduserer seg selv.

– Det virker som det å fungere sosialt er mer som å trene styrke enn å sykle. Hvis du ikke vedlike-

holder de sosiale musklene sviner de hen.

– *I et rent klemmeteknisk perspektiv, føler dere klemmene er av lavere kvalitet nå enn før pandemien?*

– Mye mer haltende!, slår Ken Liv (21) fast. Skal jeg klemme sånn her? Skal jeg bruke hele kroppen? Det blir ganske kleint.

Klemmens gullalder

Man kan undres om vi er inne i et paradigmeskifte hva angår klem-

– Klemmingen blant yngre menn ble ganske raskt normalisert, men det var en del som syntes det var kleint også. Når var det riktig å klemme noen, er det ved første møte, eller bør du kanskje innlede vennskap først? Folk hadde litt forskjellig forståelse av det.

Den psykologiske kostnaden ved klemming i semi-nære relasjoner er altså høy. Bratrud kan se for seg at pandemien for mange har vært en lettelse på dette området.

– Jeg tror det er mange som synes det er greit at klemmegimet har blitt oppløst, og som håper at det ikke kommer tilbake med samme styrke.

– *Vil du si at klemmen hadde sin gullalder fra 2000 til 2020?*

– I hvert fall den litt løsslupne klemmingen ved første hilsen. Den blir muligens forbeholdt litt nære relasjoner igjen, hvis jeg skal komme med et tips.

Det ble en sånn rar greie, men ikke en klem

Mathias Helvig, Student

Kollektiv kleinhhet

En annen som har tanker om hvordan møtet med nye hverdagsutsikter kan utspille seg er studentprest ved Universitetet i Oslo Camilla Oulie Eskildsen. Hun forteller at de har stor pågang av studenter som ønsker å snakke om hvordan det blir de kommende dagene. Mange føler på usikkerhet i forbindelse med å omgås andre.

– Vår erfaring er at det er flere som merker at det er en kjempestor overgang, at man plutselig skal på campus igjen og delta fysisk. Det som kanskje før var helt uproblematisk sosialt, har blitt vanskelig nå.

På spørsmål om hvordan vi skal legge fra oss korona(u)vane kommer hun med en oppfordring.

– Vi må være rausere med hverandre. Det kan bli litt kleint, man kan bli usikker, men jeg tror det hjelper å huske at sånn er det for oss alle sammen. Vi har måttet studere under en pandemi, og det

vil ta tid å finne tilbake.

Videre forteller Eskildsen at folk kan ha ulike grunner til å velge som de gjør og at vi må ha forståelse for det. Det kan Daniel Madsø (22) bekrefte. I motsetning til Store har han ikke lagt vekk munnbindet. Vi treffer ham utenfor Akademika på Blindern og spør hvorfor – har han helseangst? Eller kanskje han ikke følger med på nyhetene? Men nei: for Daniel handler munnbindet om noe mye mer konkret.

– Det er mest for å beskytte stemoren min som har svekket immunforsvar, og som fortsatt sliter med ettervirkninger av å ha hatt korona for lang tid siden. Jeg vil nødig smitte henne med en ny variant.

Jeg tror det er mange som synes det er greit at klemmeregimet har blitt oppløst

Tom Bratrud, sosialantropolog

Fortsatt munnbind: Daniel Madsø (22) bruker munnbind for å beskytte familiemedlemmer i risikograppa.

Men det er også fordi det har blitt en vanesak i løpet av de siste to årene som har gått.

– Hvordan forholder du deg til å sitte tett på andre i en forelesningssal?

– Jeg bekymrer meg ikke noe særlig for å bli smittet selv, og det gjør meg ikke noe å være tilstede fysisk.

Tilpasningsdyktige

Sosialantropolog Bratrud er enig med studentprest Eskildsen om at det kan være uvant i starten og at det vil ta litt tid å gjenfinne normalen. Han presiserer imidlertid at mennesket er enormt tilpasningsdyktig, og fort vil kunne tilpasse seg både det ene og det andre. Han viser til hvordan stemningen er betraktelig annerledes nå enn i den første fasen av pandemien.

– Da var det formelle og uformelle sanksjoner hvis en ikke holdt meteren eller ikke brukte munnbind på butikken, eller ba om en klem.

– Hva som var akseptert og ikke-akseptert atferd satte seg i kroppene våre. Men jeg tror at når forbudet er opphevet og gjenåpningen skjer, blir det litt overraskende hvor lett vi tilpasser oss nye status quo og gjenfinner gamle sosiale mønstre, forteller Bratrud.

Reflekterte zoomere

Tilbake i Frederikke spiseri har studentene latt seg overtale til å bli avbildet i en gruppeklem utendørs for å illustrere saken. Mens de spiser seg ferdige snakker de om hvordan det blir fremover.

– Jeg er ikke redd. Nå har korona blitt en slags influensa eller forkjølelse – alle kommer til å få det etterhvert. Det er mye bedre å møte opp fysisk, være sammen og se hverandre, mener Christer Weisæth.

Samtalen glir over til zoommimring. Det er kanskje ikke overraskende at de negative erfaringene er mest tilgjengelige. De fleste kjenner seg igjen i å sitte i breakout-rom hvor ingen viser seg eller sier noe. Mathias Helvig fikk tidlig i pandemien et digitalt image han ikke kunne stå inne for.

– Jeg ble han fyren med Golden Gate Bridge som bakgrunn.

Flere av dem skulle helst sett at digital undervisning forble et alternativt selv om samfunnet nå har åpnet opp igjen. Men det viktigste er likevel at vi nå kan legge meter, munnbind, karantene og isolasjon bak oss:

– Det er veldig fint at vi åpner opp igjen. Det har mye å si for det sosiale – det er det jeg bacer mest. Det å møte folk igjen er digg, slår Christer fast.

kulturredaksjonen@universitas.no

Føkk Zoom: På tross av at gjenåpning kan være vrient er de fleste studenter enige om at campus slår Zoom.

DEBATT

debattredaktør: **Maria Jostad**
jostadmaria@hotmail.com 953 04 998

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Kort om kortfilm

I forbindelse med at Minimalen kortfilmfestival fant sted i midten av januar i Trondheim, skriver journalist Helge Tollan Isdal kommentaren «Har kortfilmen egentlig noen egenverdi?» i Under Dusken. Tollan påpeker at «Ingen ser kortfilmer. Enda færre snakker om dem.» Tollan underbygger ikke denne påstanden med annet enn egen erfaring, men, uten at jeg har noen tall på dette, så gir det jo litt mening. Hvis det stemmer at svært få mennesker ser kortfilmer, så er en debatt om kortfilmenes egenverdi absolutt noe jeg ønsker velkommen. Problemet er at Tollan

ser på kortfilmene som en tvers igjennom homogen gruppe: «For kortfilmer har det med å være vage. Det subtile er gjerne så subtilt at den kunstneriske baktanken forsvinner i sin egen vaghet.» Det kan godt hende at dette stemmer for de kortfilmene Tollan så på Minimalen, men å minimere alle kortfilmer til «vage» blir som å si at alle helaftensfilmer er actionfylte eller at alle dikt er modernistiske. Vi kan gjerne diskutere verdien av kortfilmen, men vi må i det minste anerkjenne mediet som en heterogen kunstart.

Söta bror

Studvest har den luksus å ha en korrespondent i Sverige! Bergensstudenten Vilde Alstad er på utveksling i Stockholm dette semesteret, og i teksten «Jeg trodde jeg visste hvor jeg hadde svenskene» skriver hun om erfaringene i nabolandet så langt. Alstad skriver at hun er «overrasket over hvor lite svensker vet om Norge og nordmenn. Og hvor lite jeg vet om dem tilbake». Blant annet hadde Alstad møtt på en som «trodde vi var 10 millioner innbyggere i Norge, fordi vi er et så stort land. At det var mye fjell i Norge hadde han aldri hørt om.»

Akkurat det med fjellene kan man jo stusse over, men at folk tror det bor flere enn det faktisk gjør i Norge, med tanke på hvor stort landet er i areal, klandrer jeg ingen for. Mer bekymret er jeg for Alstads forkunnskaper: «Da et par svensker parodierte de ulike dialektene i Sverige var alt jeg tenkte: 'Har de dialekter i Sverige?'» Hvem skulle trodd! Dialekter er ikke typisk norsk. Dialekter er noe alle språk har, også utenfor Skandinavia. Bare hør på forskjellen på en amerikaner i Sørstatene og en fra New York. Eller glem det, det er vel to ulike land?

Ukas tvitringer:

Siv-Marie @motionocean

Er bare på tinder for å finne noen jeg kan dra til etter fest for å bli spoona (og som har noe restemat jeg kan spise).

Ingenting er som kos fra en svett fremmed sammen med en halvspist, kald grandis!

Emilie @Quennmonstera1

Gleder dere dere mest til «klaging over folk som klager på gjenåpning»-diskursen eller «klaging over folk som klager på folk som klager på gjenåpning»-diskursen?

Gleder meg mest til å anklage klagerne som klager på gjenåpningen.

Malin Andrea @litenogliberal

Overhørt på Blindern i dag: «Jeg vet ikke om han er frekk eller bare veldig fransk.»

Dette må åpenbart ha vært på nedre Blindern.

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

En strømsnylterers bekjennelser

Det har vært mye snakk om strømkrisa, og hvordan studentene (ikke) kommer seg gjennom den. Her er en annen vri på nettopp dette.

Petit

Frida Wattne Lindland, journalist i Universitas

Jeg tenkte jeg skulle skrive, og kjenne etter hvor skoen virkelig trykker. Finne det ene ømme punktet. Et mellomstjikt kanskje, et sted mellom himmel og helvete – på grensen, bristepunktet, som i drømmen om skjærsilden, som svømmende blant de druknede, som smørkrisa bare mindre banalt: Jeg tenkte jeg skulle skrive om strømkrisa. Ja, jeg er ny her. Skikkelig ny. Jeg er student ute i praksis, eller: i praksis ikke student. Jeg kjøper kaffe hver bidige dag, og bolle annenhver. Jeg sitter på Blindern for kosens skyld. Velkommen til min TED-talk: Jeg. Betaler. Ikke. Strøm.

Ja, jeg banner i kirka. Nei, jeg har ikke tenkt til å holde kjeft selv om det. Jeg bor i en leilighet på AKP (også kjent som Alexander Kiellands plass). Uvitende, ubevisst og intetanende skrur jeg på de to panelovnene i stua. 24 grader. For følelsen av peis: 27 grader celsius. Jeg tasser i tøflene mine fra UGG(s) over parketten og inn på det flisbelagte 70-tallsbadet (se for deg: Oransje

møter grønt og danner en håpløst uslæelig kombo). Flisene er så varme at jeg brenner meg før jeg slår på dusjen. Ut strømmer glodhett vann og speilene dugger. Av gammel vane skrur jeg av strålene mellom sjamponering og skrubbing, men det er ikke av nødvendighet. Dette kan jeg takke huseieren min for, som faktisk er så gem at strøm er inkludert i leien. Kroppen min bader i 38 graders damp og samtidig durer oppvaskmaskinen i naborommet på det lengste programmet; Eco-friendly, må vite.

Uvitende, ubevisst og intetanende skrur jeg på de to panelovnene i stua

I frykt for å virke fullstendig hensynsløs og nedlatende, har jeg på internett lært meg at mennesker som føler med andre kalles *empaths*. Jeg kjenner din kulde, en kald skulder er det vel heller, idet jeg farer forbi deg med mine nyoppladde Sony WH-1000XM3 klistret mot øregangen. Ja, jeg snakker til deg, simple student som sliter med strømregninga. Deg føler jeg med. Og det holder kanskje, eller? Det er vel såvidt det ikke går opp i sømmene for

deg idet du godkjenner overføringen til huseier ved noe så latterlig som ordsammenslåingen *ustemt DJ*.

Kanskje har du til og med flyttet hjem fordi strømmen aldri sluttet å sjokkere. Ikke vet jeg, her jeg sitter i badstulignende temperaturer og nyter frukt jeg har tørket med timeslange intervaller i min egen steikeovn. Å fryse har simpelthen fjernet seg fra mitt daglige vokabular, men jeg antar at det kan sammenlignes med å putte gaffelen i brødristeren, macen i badekaret eller fingeren i stikkkontakten. Men dét, er det bare en stakkars strømlave som vet svaret på.

Nå får dere vel snart strømstipend. For all del, ikke tro jeg skal søke. Det nærmeste jeg kommer strømknekk er den gangen jeg fant ut at strømmen i kjelleren ikke er felles, og vaktmesteren fikk meg til å grine da han ba oss skaffe elektriker. Strømmen får altså hvem som helst til å bryte ut i tårer, uavhengig av om det er deg selv eller utleier som betaler for den. Såpass skjønner selv en selvstrent strømsløser.

Benken til Carl von Linné ved Oslos Botaniske hage

Rasistbenk?

Patji Alnæs-Katjavivi, lege, Kvinneklinikken, Oslo universitetssykehus

Etter en prosess som begynte i sommeren 2020, består benken og teksten endres. Som Shakespeare konkluderte: «all's well that ends well». På plakaten ved siden av benken står den følgende teksten:

«Linné var den første som offisielt plasserte mennesker i gruppe med apene. Det var omstridt i samtiden. Han delte også menneskeheten inn i undergrupper etter hudfarge. Dette er feilaktig blitt brukt som et vitenskapelig argument for rasisme. Forskningen i dag tar sterk avstand fra dette.»

Denne teksten støttes. Men videre ønsker jeg å kommentere den følgende forklaringen til fungerende museumsdirektør Jan T. Lifeld ved Naturhistorisk museum på nettsiden til Universitet i Oslo (UiO):

«Mennesket har sin opprinnelse i Afrika og utvandret derfra for kanskje 200 000 år siden. Så spredte vi oss over hele kloden, og vi tilpasset oss til lokale, ytre forhold. Hudfarge var noe som utviklet seg som en tilpasning til sollys og klima, og det endret seg raskt. Når Linné beskrev at mennesker hadde ulikt utseende og hudfarge på ulike deler av kloden, mener jeg at det ikke er rasistisk i seg selv å karakterisere slike tilpasninger og variasjoner. Men det er selvsagt naturlig at mange tolker dette annerledes ut fra dagens verdisyn.»

Disse forestillingene til Linné er simpelthen ikke vitenskap

Det er ikke en rasistisk observasjon å påpeke at forskjellige mennesker har forskjellige hudfarger. De som har bidratt til den offentlig debatten rundt «benken» har

ikke ment det heller. Poenget og problemet er at innen disse fargekodete og gjensidig ekskluderende gruppene, tildelte Carl von Linné dem moralske og atferdsmessige egenskaper, uten støtte av empiri. Videre ble det en ren feilfordeling at disse egenskapene var overveiende positivt ladet for mennesker Linne observerte med lys hud, og stort sett det motsatt for andre som ikke var lyse i huden. En interessant nok fantasi, men ikke akkurat den vitenskapen som de som tjente på det skulle hevde det til å være. Linnés forestillinger vedrørende menneskegrupper basert på hudfarger er forkastelig ikke bare fordi de er «annerledes ut fra dagens verdisyn». Disse forestillingene til Linne er simpelthen ikke vitenskap. Derfor er det riktig å understreke at «Forskningen i dag tar sterk avstand fra dette».

Takk for endringen i plakaten tekst, UiO. Det var på tide!

debatt@universitas.no

Ukas sitat:

Det er en klisjé, men mange franskmenn røyker virkelig hele tiden. Nordmenns festrøyking kan ikke sammenlignes med dette

Under Duskens journalist Oda Sofie Mathisen Gallefoss er på utveksling i Caen i Frankrike. Hun får stadig bekreftet klisjeene på sin vei.

Idrett foran menneskerettigheter?

OL i Kina

Victoria Steen Hansen (22), styremedlem i Amnesty Oslo
Mia Haagensli (22), styremedlem i Amnesty Oslo

I disse dager sitter mange nordmenn spente foran skjermen for å heie frem sine favorittutøvere under årets OL. Dette er en tid mange nordmenn forbinder med glede og stolthet, men hva skjer egentlig med mennesker i Kina mens vi heier Johaug inn i mål?

I tiden før OL og Paralympics var det mye snakk om fenomenet sportsvasking. Det ble til og med kåret til årets nyord i 2021. Så hva er egentlig sportsvasking?

Sportsvasking er det man snakker om når stater arrangerer eller sponser store idrettsarrangementer, organisasjoner eller klubber som en måte å flytte oppmerksomheten bort fra brudd på menneskerettigheter – og det er dette som skjer i Beijing akkurat nå.

Da hele Norges Therese Johaug sto ved startstreken torsdag forrige uke, satt mange spente nordmenn foran TV-skjermer over hele landet. Innspurten i ti kilometer

klassisk var dramatisk, og Johaug vant med knappe fire tideler. Jubelen var stor da idrettsstjernen tok gull. Midt i alt dette er det viktig å sette medaljenes bakside i fokus. For mens Norge vinner, taper menneskerettighetene for mange i Kina.

Akkurat nå begås mange menneskerettighetsbrudd i Kina. Menneskerettighetsforkjempere, journalister, advokater, og andre som er kritiske til myndighetene risikerer å bli forfulgt og arrestert. En av disse er Zhang Zhan. Hun var en av de første journalistene som rapporterte om koronasituasjonen i Wuhan, og hvordan uavhengige journalister blir arrestert. For arbeidet sitt ble hun dømt til 4 år i fengsel. I fengselet begynte hun en sultestreik som ble straffet med tortur, hvor hun blant annet ble tvangsforet og fastlenket 24 timer i døgnet i over tre måneder.

En annen gruppe mennesker som får rettighetene sine brutt er uigurene, en muslimsk minoritet. En million mennesker, både uigurer og andre minoriteter, blir holdt fanget under grusomme forhold i interneringsleire i Xinjiang. I leirene skal uigurene bli «gode kinesere»,

som er lojale til staten og kommunistpartiet. I realiteten blir de hentet til leirene uten siktelse eller dom. Hverdagen i leirene består av hjernevasking, mishandling, tvangsarbeid og tortur.

Kina vil ikke at vi skal vite om disse menneskerettighetsbruddene

Kina vil ikke at vi skal vite om disse menneskerettighetsbruddene. Derfor er det desto viktigere at vi tar opp dette i møte med OL. Vi ønsker at man griper muligheten slike arrangementer gir oss til å også snakke om medaljens bakside. Det trenger ikke være slik at menneskerettighetene må tape for at idretten skal vinne.

debatt@universitas.no

ANMELDELSER

anmelderredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**
anmeldelser@universitas.no 980 81 334

UNIVERSITAS ANMELDER NATTMAT:

– Du vet hva du får

Gjenåpningshelg! ... Igjen. Endelig er det lov å danse tett i tett med svette fremmede, få nye venner i evigvarende dokøer og ikke minst – spise nattmat. Etter to år med lockdown er det vanskelig å vite hvor man bør gå. Vi har tatt turen innom et utvalg spisesteder med utvidet åpningstid, så du slipper å sløse bort penger på soggy vårrull og tørr burger. Her er vår sensur:

tekst Mina Vinje og Magrete Bjørge Katanasho
foto Sara Aarøen Lien

Mediterranean Grill Hvor: **Torggata 34, 0183 Oslo**Hva spiste vi: **Shawarmarull, kylling og falafelrull**Pris: **89 kr og 79 kr**Karakter: **A**

Oslo-institusjonen leverer! Her får du kebab med kjøtt som faktisk smaker kjøtt til en studentvennlig pris. Pluss for god hummus i falafelrullen. Det er ikke bare vi som synes maten er god; det er lang kø og fullt i lokalet. Heldigvis er personalet raskt, og maten kommer fort. Vi er enige med Aftenposten for fem år siden (som de fortsatt stolt reklamerer for): Mediterranean Grill er best i test.

Deli De Luca Hva spiste vi: **Vårrull – vegetar og kylling**Pris: **78 kr**Karakter: **F**

At to stusselige vårruller (uten saus!) kan koste 78 kroner oppleves som et ran på åpen gate. Rullene smaker som om de har ligget ute hele dagen og er skikkelig soggy. Vi snakker med et par som har bestilt calzone og panini, og kan rapportere om at maten både er brennende varm og delvis frossen. Hyggelige ansatte gjør ransopplevelsen litt mindre kjip, men det veier likevel ikke opp..

7-Eleven Hva spiste vi: **Baconpølse i brød**Pris: **46 kr**

Butikkjeden med det noe misvisende navnet er åpen til mye lenger enn Eleven, og alltid der når du trenger den. Enten for påfyll etter mange timer med dansing, frokost på vei hjem eller trøstemat etter en skuffende kveld. Her får du alltid tak i noe å spise. Maten er kanskje ikke god, men den er bedre enn ingenting. Ulempen med at det alltid er åpent, er at baconpølsa smaker som om den var nystekt for syv timer siden.

Karakter: **D****Burger King**Hva spiste vi: **Halloumi King Meny**Pris: **126 kr**

Burger slår aldri feil, men hvis man studerer på øvre Blindern, leser Morgenbladet og har Greta Thunberg som forbilde, er kanskje ikke BK stedet man helst vil bli sett. En omfattende vegetarmeny kan kanskje rettferdiggjøre det noe. Vegetarburgeren er i alle fall veldig god og friesene rykende ferske. Klarer du å fortrenge den storkapitalistiske skammen, er dette et godt, men dyrt, nattmåltid. Og for å sitere en mann på 40 i lokalet (som helst vil være anonym): «du vet hva du får».

Karakter: **C**

Marmaris Pizza & Grill

Hvor: [Storgata 45, 0182 Oslo](#)

Hva spiste vi: [Falafelrull, stor](#)

Pris: 89 kr

Karakter: **B**

Grytelokkets usynlige nabo og Torggata-området underdog overrasker positivt! Her får du god mat (mye saus, crunchy falafel!), servert av hyggelig personale, til en billig penge. Et lite minus for altfor mye løk, men samlet sett er opplevelsen positiv. Sultne etter en lang kveld på byen bestiller vi en stor falafelrull, men det hadde holdt med en liten for bare 69 kroner.

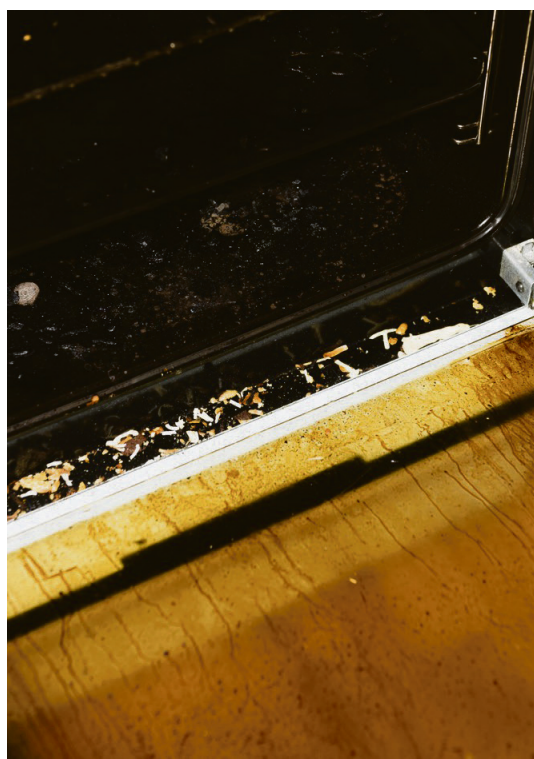
Bislett Kebab House

Hva spiste vi: [Liten kebab i pita og vegetarburgertallerken](#)

Pris: 79 kr og 124 kr

Her er det så ekkelt og rotete at selv den mest uorganiserte i kollektivet ditt ville løftet et øyebryn. Det er søppel, matrester og kebabsaus overalt. Selv om fastfood-kjeden en klassiker på vei hjem fra byen, er opplevelsen vår lang fra fast. Når maten endelig kommer, er burgeren kjip og mangler dressing. Kebaben er kjedelig og enkel. Heldigvis er det nok dressing til at den skjuler kvaliteten på det angivelige kjøttet. Vi begynner å lure på om det er sant at folk ikke vet sitt eget beste, for lokalet er likevel stappfullt. Det er kanskje vitenskapelig bevist at nattmat hjelper mot fyllesyke, men vi tviler på at det gjelder denne nattmaten.

Karakter: **F**

Studentkjøkkenet

Hva spiste vi: [Brent pizza](#)

Pris: 19 kr – 72 kr

På vegne av alle som har bodd i studentbolig og blitt tvunget ut av en brannalarm kl 5 om natten: ikke spis dette. Du risikerer å vekke hele studentbyen din og i verste fall drepe de du bor med. Hvis alle pengene har gått til pensumbøker og dyre strømregninger, spar heller penger ved å steke pizza før du drar og spis den kald/mikrobølget når du kommer hjem. Takk på forhånd!

Karakter: **KANSKJE DU IKKE SKAL TA DETTE EMNET LIKEVEL?**

Andre nevneverdige:

[GazaKjøkken](#)

[Syverkiosken \(OBS: stenger 23.30\)](#)

[KebabKompaniet \(har operasyngende kokk\)](#)

[Bari Pizza & Grill](#)

Universitas anbefaler

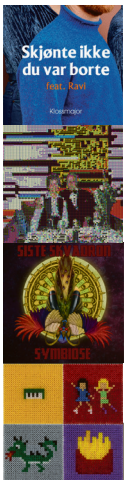
Saga Eline Jonsson Hoff, anmelderredaktør

Klossmajor, Ravi – Skjønne ikke du var borte
Harmonisering som ikke låter No.4, dere er hjertelig velkommen.

Simen Mitlid – Leon T.
Mitlid er ikke lenger bare fuglekvisper og fingerspill. Mer!

Siste Skvadron – Du Er Naken
«Dra til alle»-type stemning.

Fieh – Rosalie
Plingplong-lyder og noen riff så saftige at jeg vil spise dem. Er det innafor?

Kulturkalender uke 7, 8 & 9

16/2–19/2	24/2
<p>Serendipfestivalen 2022</p> <p>Den 12. Serendipfestivalen går av stabelen! Jazzete musikkstudenter på NMH trer ut av øvingsrommene og opp på scenene på festivalen de arrangerer selv. Her er det angivelig «ung, fet musikk». Sa noen gjenåpning og live musikk? Hear hear.</p> <p>Hvor: NMH og Salt Når: 16.–19. februar.</p>	<p>Femme Brutal støykveld: Oilskin, Dødsfik & Motor-sag og Flystyrt</p> <p>Femme Brutal inviterer til å dykke inn i kaoset med en støykveld en mørk februarkveld. Noe for de eksperimentelle og ikke eksperimentelle – her får du visstnok en dose på scenen: støy og sleskete rytmer.</p> <p>Hvor: MIR Når: 24. februar kl. 19.00</p>
<p>Partipolitisk rollebytte</p> <p>Stjerner fra ungdomspartiene kommer til U1 for å bytte parti og politisk tilhørighet. Plutselig blir AUF til Unge Høyre og Rød Ungdom blir for bemanningsbransjen. Kan KrFU argumentere for abort i uke hundreogtredve? Blir vi overbevist av Grønn Ungdoms argumentasjon for økt kjøttproduksjon? Kom og se selv.</p> <p>Hvor: Studentbaren U1, Blindern Når: 2. mars kl. 18.00</p>	<p>Saklig søndag på Litteraturhuset</p> <p>Den 12. Serendipfestivalen går av stabelen! Jazzete musikkstudenter på NMH trer ut av øvingsrommene og opp på scenene på festivalen de arrangerer selv. Her er det angivelig «ung, fet musikk». Sa noen gjenåpning og live musikk? Hear hear.</p> <p>Hvor: Litteraturhuset Når: 20. februar kl. 13.00</p>

Armann Kippersund, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Speil, speil på veggen der

Hvem: [Ditt eget speilbilde](#) Hva: [Havarerte skikkelser](#) Hvorfor: [Ærlig tilbakemelding](#)

Bylivets rivende stemning spiller på min siste streng. Valget må tas: Hvor skal jeg ta veien videre? De fuktige nettene har den egenskapen å kunne få den gjengse nattevandreren til å føle seg som den skjønneste Don Juan. Dagen derpå kan det hende jeg møter en fremmeds angrende blick, eller drikker et siste glass vann i et allerede tynnsliit vennskap. Narcissus er

på fyllaskift, og fører det dehydrerte skallet bort til det nærmeste butikkvinduet for å ta inn skjønnheten til forførelsen jeg har blitt. Skammen i refleksjonen er påfallende, og fra baklomma kommer min moralske pekefinger og viser en nedslått nattevandreren veien hjem. Dagen etter takker jeg speilbildet for at æren, for denne gang, er i behold.

Oscar Grimstad, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Burrito til besvær

Hvem: [En kokk med tiltro](#) Hva: [En lekker burrito](#) Hvorfor: [Ikke vær en skurk](#)

Jeg hadde gått hele dagen nesten uten å spise, inntok til frokost bare en stusselig yoghurt og et par sigaretter, da jeg grådlig forsynte meg av buffeten i Eilert Sundts hus. Det var ikke før jeg hadde lesset opp tre (!) burritoer på tallerkenen, at jeg innså at jeg var i ferd med å drite meg ut. Kortet mitt hadde jeg mistet helgen i forveien, det lå etter alt å dømme et sted mellom kebaben og nachspillet, og jeg hadde ikke annen måte å betale for ma-

ten på. Det æ'kke noe problem, sa kokken likefrem. I dag spiser du på huset. Kom heller tilbake i morgen, så betaler du da. Men advarselen ligger verken i å miste kortet sitt eller å legge opp mat på tallerkenen før du vet at du kan betale for deg, men å sørge for at du ikke havner i isolasjon dagen etter, sånn at kokken og resten av Blindern-kjøkkenet tror at du syns det er verdt å snylte på deres godvilje for 68kr.

Sirkulær økonomi

Denne uken snakket Universitas med «studenten» som ble saksøkt av Jusutdanning AS for å nekte å betale for et årsstudium hun ikke tok. «Skolen» med slagordet «Dine penger, ditt problem» ledes av Henrik Sander, som ikke vil kommentere en pågående retts sak. Det vil heldigvis PR-sjef Jusain Bolt. Til Ad notam sier han at søksmål er en essensiell del av forretningsmodellen.

«Studenten» skal ha blitt fortalt at hun kunne ta årsstudium hos dem, og så ta resten på universitetet. Det viste seg å være løgn. I skrivende stund blir Ad notam saksøkt for æreskrenkelse. – Det er ikke løgn, sier Bolt. Det er en kontrafaktisk proposisjon».

Universitas snakket også med «Kim», som aldri fikk praksisplass. Det var det nemlig studentenes ansvar å ordne selv. Bolt sier det handler om å gi dem selvstendighet, og forsikrer oss om at «Kim» skal få en teoretisk plass.

Nå kan Ad notam melde at «Kim» likevel har fått praksisplass på kurset «JUS-1/12: Juridisk pyramidespill» der nåværende studenter forsvare sin egen «utdanningsinstitusjon» mot tidligere medstudenter. På spørsmål om hvordan de får det til å gå rundt spør Bolt retorisk: Hvorfor tror du det koster 95.000 kroner?

Av Möllers Vegetar

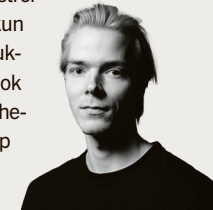
Ukas studentvin

HAYAAAA: Ukens vin bærer navnet «Kung Fu Girl», som vi tror den heter ettersom at du etter en flaske mestrer asiatiske kampsport, ifølge deg selv. Men dette er kun en hypotese. Rieslingen dufter søtt og fruktig. Smaken er søt, men med fruktighet nok til å krølle tunga. I ettersmaken får fruktigheten skinne godt og lenge. Vi plukker opp hint av sommerlig eple og sitrus. Men akkurat som vinterens OL-gull smaker vinen noe mineralisk og metallisk.

Det er ikke mye, men nok til å stoppe panelet fra å kåre den et velbalansert kunstverk.

Vinen vil passe godt til fisk, kanskje spesielt fra det asiatiske kjøkken, som sushi. Panelet vil også anbefale å holde vinen kjølig for å dempe sødmen, noe som kan løfte fram fruktigheten for de av oss som synes mange hvitviner blir for søte. Prisen er noe stiv, men vinen har likevel sin nisje. Servér denne kjølig når asiatiske fisk står på menyen og den vil sparke godt fra seg. Bare ikke godt nok til at jeg, panelets sensei, gir den det sorte beltet.

Emil Domino, vinnemelder i Universitas

Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Charles Smith Kung Fu Girl Riesling 2020

Pris: 179,90 kroner

Land: USA

Alkohol: 12 prosent

Vi spør

av Johnsen Lånehai

Trivsel og velvære

Denne uken kunne vi lese om SiO Athleticas særegne «trivselsregler» og en student som ble bortvist fra senteret på grunn av for lite påkledning. Vi spør-redaksjonen så seg derfor nødt til å ringe Norges største treningskjede Sats, for å spørre hvilke trivselsregler de fører.

[ring... ring...]

– Kundeservice Sats værsgod.

– *Hei! Det er Bård O. Boye som ringer, jeg er student og ser etter et sted å trene, og vurderer å tegne abonnement hos dere, kan du bare fortelle meg hvilke regler dere har for påkledning på sentrene deres?*

– Det er egentlig vanlig, ingen kjempestrengte regler, så lenge du går med shorts eller bukse.

– *Ja, for du skjønner, jeg har en hudsykdom som gjør at jeg ikke*

kan gå med shorts som går lengre enn til helst øverst på lårene. Det gjør at jeg må gå med en slags speedo jeg har fått av fastlegen min. Er det lov hos dere?

– Hmm... det vet jeg ikke... hvor langt ned på låret går den?

– *Den stopper helt øverst. Så langt opp man kommer.*

– Det må jeg nesten bare sjekke ut...

– *Min far, Boye Sr., ble kastet ut fra senteret på Bislett fordi han svettet på gulvet etter en spinning-*

time. Hva sier reglementet deres om svetting på gulv og apparater?

– Jeg har ikke hørt noe om det før, skjønner du... men det kan jeg også finne litt ut av.. så du kan verken gå med shorts eller bukse? Hva var navnet ditt igjen?

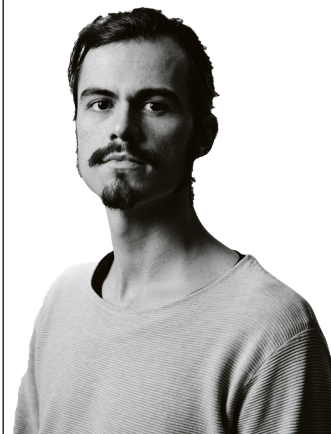
– *Vil du vurdere din stilling som brikke i formynderstatens helsepolitikk?*

– [...] hva?

– *Vi snallast!*

KVISS-CORBIN

1. Viken fylke er vedtatt splittet. I hvilken kommune pågår debatten om hvilken fylke de skal ende opp i?
2. Hva heter den lengste norske fjorden som ikke ligger på Vestlandet?
3. «Østenfor sol og vestenfor måne» er en variant av et eventyr som kanskje er mer kjent. Hva heter det andre?
4. Hvilken av disse to fakta er sanne: Asbjørnsen og Moe skrev også ned erotiske folkeeventyr, eller gikk Asbjørnsen også under pseudonymet Mentula Bonifacius, latin for «den godgjørende penis»?
5. Hvilken av disse eventyrene ble ikke utgitt av Brødrene Grimm? Askepott, Rødhette, Snøhvit, Skjønheten og udyret, Tornerose eller Rapunsel?
6. Hva heter den kommende filmen om en karakter fra Toy Story-universet?
7. «Say 'hello' to my little friend». Fra hvilken film er dette sitatet hentet?
8. Paul Thomas Andersons nye film *Licorice Pizza* er straks på norske kinoer, men fra hvilket band er den kvinnelige hovedrollen?
9. I hvilket band finner man blant annet medlemmene Don Henley og Joe Walsh?
10. Nevn én av gitaristene i The Byrds.
11. Hva heter solobandet til Varg Vikernes?
12. Hvilke av disse ble ikke født i 1970: Varg Vikernes, Dan Eggen, Åsne Seierstad, Egil Hegerberg eller Thomas Numme?
13. Varg Vikernes går også under navnet Count Grishnackh. Fra hvilket fiktive univers er navnet hentet?
14. Hva heter Amazon-serien basert på et J.R.R. Tolkien-verk, som kommer ut i år?
15. I hvilket år inntraff disse hendelsene? Ronald Reagan kaller Sovjetunionen for ondskapens imperium, Disney Channel starter sendingene sine, Arnfinn Neset blir dømt til 21 års fengsel etter 22 drap ved Orkdal alders- og sykehjem, Dagbladet går over i tabloidformat, Mira Craig blir født og Muddy Waters dør.
16. Hvem vant årets Super Bowl?
17. Denne fotballspilleren, født i 1981, har spilt i Viking, København, Fulham og Crystal Palace. Hva heter han??
18. Hvem ble nylig olympisk mester i jaktstart i skiskyting for kvinner?
19. Therese Johaug er på gullkjøret i Beijing. Hvor mange OL-gull hadde hun fra før?
20. Casper Ruud vant nylig enda en ATP-tittel. Hva het turneringen?

av Gabriel Corbin-Arntzen, quizmaster i Universitas

SVAR/DOM

1. Moss
2. Vestfjorden i Nordland
3. Kvitbjørn Kong Valdemar
4. Asbjørnsen og Moe nedskrev erotiske folkeeventyr, men de ble først utgitt i 1977
5. Skjønheten og udyret
6. Lightyear
7. Scartace
8. Håim
9. Eagles
10. Gene Clark
11. Gram Parsons
12. David Crosby
13. Roger McGuinn eller Clarence White
14. The Ringo of Power
15. Varg Vikernes
16. Marte Olsbu Røiseland
17. Brede Hangeland
18. Marte Olsbu Røiseland
19. Ett
20. Argentina

Rebus

av Rebus for tog

HINT: Re-reform Send løsning universitasdesk@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «Samtykkelov nå» Det klarte Maiken Mikalda og ted n rita.